

sup̄ dñm & equali dō tūr est mortale. s. si p̄fia dñm. ut p̄t q̄ mōlēt offende dñm tūr & vīale
vīe. p̄fia glā vā. & supbia p̄t i. vī. vīde q̄n rōmib⁹ mōnialib⁹
st p̄t̄ mortali. vī. si vīmazit⁹ ita vīdāt̄ f̄zat̄ ad vīxōd̄ sūd̄ i. tātib⁹ & i. alij⁹ actib⁹

Auaricia

Fo. XXI.

nam debet intelligi dicta auctoritas. q̄n p̄ remēdia
supradicta; vel similia nō p̄t̄ habēti certitudo legl.
Et sic intellige. l. vnicam. L. de p̄se. in vi. istan. li.
vbi dñs doctoris p̄t̄as interpretandi. Idē etiam
in iudicib⁹. iuxta notata in c. cū spāli. de app. Vi-
de tū q̄d notat̄ Bar. in. l. non aliter. de le. ii. vbi di-
cit. q̄ p̄mo debem⁹ inspicere q̄d senserit testator. q̄
ante oia voluntas testatoris dñat̄. l. cū vīz. L. de
fideic⁹. deinde si nō appetet debem⁹ inspicere q̄d
est verisimile. l. si mater. L. de insti. & s̄bsti. lub. p̄ci.
fac. & l. mulier in p̄ncipio. ff. ad tre. Et si nō appa-
ret q̄d sit verisimile. tunc inspicere. p̄p̄ significatione
verbō. & ita loquī. d. l. nō alit. vide etiā gl.
singularē. quā oēs sequunt̄. i. l. tale pacti. S. f. ff. de
pac. q̄ dicit. q̄ dispositio facta in vñ casum trahit̄
ad aliū. de quo si disponentes cogitassent. verisimile
ide disponiūsset. Et nota hoc. q̄ facit ad multa.

An autē cōstitutio penalis possit extendi. Rū.
glo. in. c. sepe. de tēpo. ordi. li. vi. dicit q̄ cōstitutio
penalis extendit̄ ad aliū casum q̄ cōphēnum. q̄n
est eadē rō et oīoda silitudo. & tunc p̄ne non dicit
extensio. Et d. pe. dicit istā glo. esse singularē. Sed
Io. de Imo. dicit. q̄ nō putat̄ istā glo. esse vēs. q̄
etiā vbi est cadē rō et oīoda silitudo nō sit extensio
p̄stōni penalis. vt notat̄ Job. an. in regula odia.
de reg. ii. li. vi. Dñs an. etiā dicit istā glo. non p̄ce-
dere. l. cū def̄ oīoda silitudo & subdit̄ eadē rō. non
tū sit extensio legis penalis. Et ista est p̄clusio vera
Hoc. p̄bat. c. p̄stōnē. de reg. li. vi. vbi p̄z q̄ consti-
tutio loquēs de p̄dicatorib⁹ & minorib⁹ nō h̄z locū
in alijs mendicantib⁹. l. lubet̄ eadē rō. Et p̄pter
idēp̄tate rōnis lex. progauit̄ ad alios mēdicat̄es
hec regula h̄z multas fallentias. vide genu. in. d. c.
sepe. Aliq̄ etiā dicit q̄ fallit̄ q̄i in statuto. vel lege
apponit̄ rō exp̄ssā. q̄ extēd̄ ad cōphēnsa sub illa
rone. nec. p̄ne d̄ extensio. cū id q̄d est ex rōne legl.
sit ipsa lex. S. istd cōiter n̄ tenet̄. nisi alia cōcurrat̄
fīm. d. an. Panor. aut̄ in cle. abbates. de rescriptis.
dicit. q̄ in hac materia extensio. Jo. an. fuit̄ sibi
multū contrariū in glo. suis naz. in. c. d̄spendit̄.
de rescriptis. li. vi. dicit q̄ h̄z locū dispositio p̄ idē
ptitare rōnis. h̄z non pena. Alter cū sensit̄ in cle. p̄
ma. de elec. Ille panor. Et sic videt̄ posse cōcludi
q̄ in hoc non potest dari certa regula. vide tamen
Panor. in. c. ex tenore. q̄ si. sint. le. vbi dicit fīm. Jo.
an. q̄ constitutio penalis debet & potest extendi &
largo modo interpretari q̄i emanat̄. vt emittit̄ peri-
cula animarum. *Vñ sup̄. addic̄. tal. s̄p̄.*

H Auaricia. vñ sit peccatum mor-
tarum. tunc p̄dat̄ dñm
currat̄ ad vñ. si dñm si
fienda at interpretatio per
ura debet in p̄codari
et. vñ. Si vñ glātura
et. tñ. reuocari et ad
immune. l. l. si interpret
et. dicit̄ de colle. S. aut̄
decolle. reuocari et ad
interpretari. vñ. si. q̄d
amore diuitiarum. aliq̄s non vereat̄ facere dō amorem
dei et primi. tñ. erit peccatum mortale. Si autē in
ordinatio amoris in hoc cōsistat̄. vñ. l. homo q̄uis

surplus dīuitias amet. nō p̄ferat eaz amore amon
dūmo. l. q̄ p̄pter diuitias non velit aliqd facere p̄
dei et primi. sic est peccatum veniale.

Or̄ mercano sit licita. Rū. Alex. de ales. dicit
q̄ non licet nūl. ppter duo. Primo. ppter necessita
tem. vt valeat satisfacere sibi et sue familie fīm de
tentia stus sui. Secundo. ppter pteriet. l. vt lucet̄
ad distribuendū pauperib⁹ vel ad alias pias can
tas. tunc licita est. Mercari vñ. ppter substantiaz
cumulandā nō licet. An aut̄ sit pēm mortale. die
vt. p̄ime dictum est fīm Tho. Vñ. q̄ si ista inordi
natio et cupiditas diuitiarum int̄m crescat q̄ sit para
tus facere dō amore dei et primi. sic est mortale. Si
autē non p̄feratur ista inordinatio charitati dei et
primi. nec p̄ hoc aliqd mortale committeret. sic est
veniale. quia sic non dic̄t̄ ponere finem ultimū in
diuitiis. *Vñ sup̄.*

B Aptismus. J. quo ad substanc
quid est. Rū. fīm directora. li. i. ti. iii. q̄
est ablato exterior. cū certa forma verbō
rum. sine quo nemo lajuari p̄t. De cui⁹ s̄ba sunt
tria. s. materia elemēti. forma verbī. & intentio mi
nistri copulans formā materie. Vñ Ang. Accedit
verbū ad elemētū et sit sacram̄. i. q. j. detrahe.

Baptismi forma hec est. Ego te baptizo in nomine
patris et filii & sp̄issanti. extra de bap. ca. i. vbi eg
dicto. c. uneta glo. dicit panor. q̄ vbi aliqua verba
sunt de forma s̄bali alieci⁹ actus. omisso aliquis
p̄briaciat̄ totū actū. sec̄ vbi omittit̄ et aliq̄ verba
q̄ nō sunt de substā. h̄ de solennitate vtpura. si
p̄s byter omittit̄ cathecumē vel salis impositio
nem vñctiones et h̄mōi. de conse. di. iii. mulier
nec. ppter hoc debet reiterari baptismus. tñ si in
fans suiperuerit debent suppleri p̄ sacerdotē q̄ s̄ue
runt omissa.

Sed quid si mutetur forma. Rñdit Dir. vbi s.
q̄ non licet. in. mōn̄ seruanda est q̄ non licet cā
etiā p̄ verba equipollentia mutare. Itē non debet
aliqd verbū vulgariter. vel literaliter p̄ponere vel
inferre. vel postponere in forma. int̄ēdē illud esse de
forma. et sine ipso. non esse formaz. verbi grā. Ego
sacerdos baptizo te Johānē tē. vel ego baptizo
te in nomine p. et. f. et. si. et. iohānē. Als aut̄ si non cre
dit illa forma vel additū esse de forma. h̄ et simpli
citat̄ vel deuotione. p̄dicta adderet. non nocet.

Quid si dicas in no. trinitatis vel xp̄i. Rū. glo.
in. c. j. extra ed. d. c. t. q̄ teneret baptismus. q̄ oīm
sic baptizabant̄. vñ. in. c. a. quodā. de conic. dist.
iii. Sed panor. dicit q̄ doc. in hoc communiter re
nent contrariū. q̄ hodie fuit mutata illa forma.
Similiter non est baptism⁹. si dicas in no. genito
ris et genitier. pcedentis ab vñq̄. q̄ genitor non
significat psonā patris. sicut p̄p̄tām̄. in blistene
sed p̄ modū actus. tideo non est eadē significatio
q̄uis autē non sit eadē vox in greco et in latino. tñ
est eadē significatio. Onde et in qlibet lingua. illa
p̄tēanad formā. que p̄cipiālū sunt instituta
ad significandū p̄sonas illas.

Quid si subtrahat̄ aliquid. Rñdit. Rū. in. iii.
di. iii. q̄ si subtrahat̄ aliquid de essentia forme non

oīt̄. Et h̄a
fan̄. et si nō dēt
vñ. sua tūr p̄ta
et moīlit̄. S. at
actu l. l. p̄t̄ cōsiderit
ista fīm mat̄mō
ita q̄ nō vñllit̄ dñm
bē cū ea si n̄ cēt
sua vñz. tūr cēt
vñ. vñ. q̄t̄ s̄t̄ rā
fēit̄ cōratia n̄
p̄t̄ fēit̄ p̄ea. et
si cā vñz s̄t̄ rā
saturando. lobidib⁹
de h̄. vñ. vñz
sobitū q̄ m̄
q̄z fēit̄. q̄z vñz
rogus rēdi. q̄n a
uāria. supbia
vñ. glā. gula &
cōrribib⁹ mat̄mo
mōl̄. s̄t̄ p̄da mo
talia. vñ.

Baptismus.ij.

remanet virtus baptismi. Et q[uod] tota ista pars. In no[n]e p[ro]is et filij et sp[iritu]sancti. p[er] quam exprimit principali[us] baptizans et sanctificat elementum. est de essentia forme. Ideo si de hoc subtrahatur aliquod non remanet virtus baptismi. In illa autem p[re]te forme. q[uod] est. Ego baptizo te. sunt aliquod p[re]tinencia ad essentiam forme. I.e. exp[ressio] actus baptizandi. et plene baptizate. Vnde si aliquod predicator subtrahatur. non remanet virtus baptismi. Et p[ro]prio autem ministri. non videtur de essentia forme quod Christus tradidit in baptismi institutione. q[uod]a ministro baptismi non habet virtutem. Unde greci personam ministri non exprimit. et tamen vere baptizant. Sed auctoritate ecclesie exprimitur baptizando ministri persona ad maiorem expressionem. Vnde si baptizas eam non exprimeret. non potest hoc tollere virtus baptismi. Sed graueriter peccaret. q[uod] institutio ecclesie obligat baptizantem.

Quid si verba p[ro]ferantur corrupte. Respondebit Ricardus. Vbi s. q[uod] si corruptio verborum sit talis quod non remaneat eadem significatio. nec fuit in institutione prima impositionis. nec fuit accommodatione usus. impeditur virtus baptismi. Si autem sit talis quod quis non remaneat significatio fuit in institutione prima impositionis. h[oc] remaneat. fuit accommodatione usus. videtur tunc si non fiat talis corruptio. ex malitia vel derisione. sed propter imperitum illius lingue in q[uod] baptizatur. vel propter aliquod impedimentum lingue. non propter hoc impeditur virtus baptismi. Id est tener panorum. in canticis. extra eos. ubi co[n]cludit fuit docens. sufficere. si forma intellectualis est seruata. Iz non quo ad cor[tice]. vt p[ro]p[ter] in mulieribus. quibus in necessitate permittit baptizare. et aliquando baptizant per nominum vulgaria. nec falsa latinitas viciat.

Quid si fiat inerruptio. Respondebit Ricardus. Vbi s. q[uod] enarratus baptizandi sit actus. Vnde si fiat interpositio talis que corrumptat unitatem actus. et maxime si corrumptat continuitatem intentionis baptizantis non remanet virtus baptismi. Vnde si baptizas postquam dixisti. Ego baptizo te. In nomine patris. interponat una longa narratione. vel vadat ad faciendum aliquod negotium. et postea dicat. et sic. et si non est puer baptizatus. Si autem interpositio sit modica. Ita scilicet quod non discontinuet intentionem baptizantis. neque actu fuit contumeliam. et interpositio non sit forme corrupti. non propter hoc impeditur virtus baptismi. Unde si baptizans postquam incepit actu dicat. taceat. vel humilietur. et postea perficiat. non propter hoc impeditur virtus baptismi.

Quid autem si fiat transpositio. Respondebit Ricardus. Vbi s. q[uod] si fiat talis transpositio quod mutet sensum ordinis. quem habet ex vi ordinis verborum. impeditur virtus baptismi. et si dicatur. Ego p[ro]p[ter] in nomine patris. et sic. Si autem transpositio non mutat significacionem ordinis. quam habet ex vi ordinis verborum. tunc dico quod si non fiat ex malitia. h[oc] ex ignorantia. non impeditur virtus baptismi. Si autem fiat ex malitia. impeditur virtus baptismi. propter defectum intentionis in baptizante. quia forma ecclesie intendit mutare.

Baptismus.ij. Quo ad materiam p[ro]mixta possit esse coenies materia baptismi. Respondebit Thos. in.ij. di.ij. Per mixtum potest esse duplex. Una quod tollit spiritum scilicet quod per alterationem trahitur in aliis spiritibus. sicut per putrefactionem aliquam vel digestionem transit in vinum. aut etiam per additionem tantum alterius liquorum. quod soluat spiritus aquae. Sicut si pax aqua. multo vino admiscetur. Alius est mixtum quod non tollit spiritum. sicut cum alteratur aqua. fuit aliquod accidente. et manet spiritus. ut in aqua calfacta. vel quod aqua additum aliquid quod nullum non commiscetur. sicut si aliquod solida ponatur in aqua. vel si sit commiscibile. sicut aliquod humido cum est tam parvum quantum quod in aqua penitus convertitur. In aqua ergo primo modo mixta non potest fieri baptismus. quod ita non est aqua. In mixta vero secundo modo potest fieri. unde in aqua maris bene potest fieri. similiter in liquore et in aqua sulfureis. et in aliis quod ex terra per quam transirent non mutantur in aliis spiritibus. Adde etiam quod notat Ricardus. in.ij. di.ij. Q[uod] aqua paludosa potest esse coenies materia baptismi. quod quis in quiete corpus accidentiter propter eius p[ro]fusionem cum immundis grossis. cum in ea saluat spiritus aquae. cui ex sua natura p[ro]se conuenit habilitas ad abluendum. et tamen aliquo modo remanet in ea. actu. p[ro]rietas ablutiua. quod ideo dico. quod si in aqua nullo modo remaneret actu. p[ro]rietas ablutiua. ut in glacie. grandine. et nive. quod dicitur sic disposita est. non potest in ea celebrari baptismus nec etiam in luto. quod in eo non maneat salua spiritus aqua. In orina et ceruilia. cui non maneat salua spiritus aqua. non sunt debita materia baptismi. nec salua extra eos. non ut apponeres. Ita nulla artificialis aqua est materia baptismi. quod Christus non institutus baptismus in aqua artificiali. h[oc] in naturali tamen. quod baptismus institutus fuit ut lacrima necessitatis quietum ad oculos. Et ideo Christus ipsum instituere noluit: nisi in aqua quod faciliter posset haberet et contigeret ab omnibus tam pauperibus quam dominibus. quod non est verum de aliqua aqua. nisi de naturali.

Prohibuit enim: ut non fiat baptismus. nisi in cruce. maleficio. s. illius anni. propter quod in articulo mortis. et punitur sacerdos si contra fecerit. de p[ro]p[ter] di.ij. si quis de alio. Id est intelligendum de confirmatione. et tanto magis quanto affirmatio est minoris necessitatibus. q[uod] baptismus.

Baptismus.ij. Quo ad ministerium quod potest baptizare. Dic. fuit theologos et canonistas. in. c. li quis extra eos. Q[uod] p[ro]p[ter] hoc officium pertinet ad sacerdotem. unde necessitate non instantie etiam diaconus baptizare non debet. Similiter nec simplex clericus baptizare debet p[ro]p[ter] presbytero. nec laycus p[ro]p[ter] clericu[m]. nec mulier presente viro. de p[ro]p[ter] di.ij. c. constat. et dominus capl[us] sequentiis. Sed in necessitate quilibet potest baptizare. sive vir sive mulier. ordinatus sive non ordinatus. fidelis et infidelis. dummodo habeat intentionem baptizandi. et seruat formam ecclesie. unde etiam non credat sacramentum baptismale. nec aliquod spirituale ibi fieri. dummodo in genere intendat facere id quod facit ecclesia. baptismus est.

Baptismus tradi possit a malis ministris. Rū. fm. Rī. in. iij. di. v. q ab hoīe malo ver? pōt tradi baptism? ita q̄ p̄tū ad ea q̄ sunt essentialia facio. no plus p̄ficit datus baptism? a bono mini stro: q̄ a malo. q̄ baptismus nō h̄z suaz efficaciam a ministro: q̄ a deo. vñ de pse. di. iij. baptism? dicit. Non timeo adulterii. ebrosū. homicidā. q̄ columba attendo p̄ quā mibi dī. hic est q̄ baptizat. Ideo bonitas ministri nō est de necessitate sed de congruentia.

Sed qd si sacerdos nolit baptizare nisi dato sibi alio p̄cio. Dic vt. j. Symonia pmo.

Ontrū malus minister peccet mortalit baptizan do. Dic fm. Rī. vbi. s. Aut baptizat cū solennitate et vt minister ecclesie. tūc peccat mortalit p̄ciū recolit nec penitet. Aut baptizat in articulo necessitatis sicut vetula. et non peccat.

Ontrū q̄ scienter recipit sacramēntum baptismi a ministro malo. peccet mortalit. Rū. fm. Rī. vbi. s. cum baptismus sit sacramēntum necessitatis ad salutē. In necessitatibus articulo licet est ipm recipere a q̄cunq; hoīe q̄tūcumq; malo: cuiuscumq; sit conditionis t sexus. Excepto aut necessitatē articulo recipies baptismū scienter ab hoīe malo p̄ciso ab ecclēsia simplicitē vel ad tps peccat mortalit. q̄ p̄tū in se est cōceptibile redditū in ecclēsia: qd scienter: sine p̄ciso mortalit non p̄t fieri. Si aut recipiat scienter ab hoīe malo. no p̄ciso ab ecclēsia simpli. vel ad tps. non peccat. maxime si suscipiat a tali q̄ hoc sibi cōferre tenetur ex officio. nullus enim peccat in recipiendo. qd sibi ab alio debitus est. de hoc tñ t alijs sacramēta facta est magna modificatio. q̄ extravagante facta in p̄cilio bāilee. quā vide. j. excommunicatio. vij.

Ontrū melior sit baptismus qui conferit a bono: Rū. fm. doc. q̄ eq̄lis est ab vtrōq; q̄tū ad substantiales effectus. h̄z in cū effectu p̄ncipali. p̄t aliquid plus cōferri ex merito baptizatus. Sed hic est effectus accidentialis.

Ontrū idē possit baptizare seipm. Rū. q̄ non p̄ter extra eo. t debitu. vbi dī. q̄ int baptizatū t baptizante debet esse distinctio.

Ontrū bonus angelus possit baptizare. Rū. sio fm. Rī. in. iij. di. v. q̄ de lege cōi non puenit angelō baptizandi p̄tās. q̄ tñ nunq̄ bon? angelus baptizaret nisi ex spāli mādato dñi. ideo si certū esset q̄ bon? angelus aliquē baptizasset. ille nō esset rebaptizandus. unde basilica quāz dedicauit sanctū michael in monte gārano. nō fuit postea ab hoīe dedicata.

Ontrū in baptizante reqratur intētio. Rū. fm. Rī. in. iij. di. vi. q̄ ad hoc vt verus cōferatur baptismus necessaria est baptizantis intentio. q̄i em̄ aliq̄ plura p̄currūt ad aliquē vñ effectuz. oportet q̄ aliquo mō vñiat. Ad lāncificationē aut illius q̄ baptizat. reqr̄it ablūto exterior. t verba q̄ realit vñita nō sunt. Requirit etiā baptizans. tido necessaria est intētio baptizantis p̄ quā ablūto. t vñba intētionalis p̄iungant̄ int se. t eni q̄ baptizat. et oīa ista cū fine q̄ ē purgatō illi? q̄ baptizat.

Ontrū actualis intētio reqratur in baptizante. Rū. fm. Scō. q̄ p̄ter intentionē actualē. t habi

tualē necesse est ponere mediā. p̄ba. Si q̄s in principio intendēs dicere missam. postea autē ad alia distrahabā. tūc nō h̄z intentionē actualē. dñi est distractus. nec tñ h̄z intentionē habitualē. q̄ etiā dormiēs talē h̄z. Requirit q̄ media. s. intētio virtualis. quia in vñtute illi? intentionis p̄s habite actualiter facit oīa q̄ facit. tanq̄ ex radice. Sic in p̄posito. In baptizante nō sufficit sola intētio habitualis. nec requirit semp intētio actualis. q̄nō obligat deus hoīm ad impossibile vel nimis difficile cuiusmodi est nō distrabi. h̄ sufficit intētio virtualis.

Quid si q̄s p̄ter baptizare puer. cui imponit nomē. petrus. t est puella. Rū. fm. Hō. q̄ aut intendit baptizare psonā cuiuscumq; sexus sit. t est baptizata. aut intendit baptizare marē tñ. t sic non ē baptizata. aut simpli baptizat. t est baptizata.

Quid de baptizante ex ioco. Dic q̄ si h̄bēbat intentionē baptizandi est baptizat? als secus.

Quid autē in dubio? Alste. dicit. hunc esse re-baptizandū sub cōditionē tē.

Ontrū plures possint vñuz baptizare. Rū. fm. Rī. in. iij. di. iij. q̄ de necessitate vñ actus baptizandi est minister vñitas. ad vitandū p̄cm. ex pte baptizantibz. nisi forte in casu necessarii essent plures ad puer abluendū. nō est aut de necessitate ad efficaciam sacri. Modus enim exp̄mendi baptizandi actū. t p̄sonē ministri exp̄sio. sunt ex traditōne ecclēsiae. vñ nō videt efficacie sacri repugnare puerū a pluribz simul ablui. Iz fieri nō debeat nisi in magna necessitate. Et cū baptizatē dicunt. Nos baptizam? nō ē sensus. Ego baptizo. t ego baptizo. Sed est sensus. Ego t iste baptizam? Nec ē verū q̄ omne plurale germinat sūmū singulare. vt in plurali p̄sonē. Sz bene est vez. dī plurali sede t tercie p̄one. hec Rī. Idē dicendū q̄i vñus baptizat plures. dicēdo ego vos baptizo. baptizati sunt.

Baptismus. iiiij. Quo ad suscipientes. vtz oīes hoīes fuerint obligati ad susceptionē sacri post xp̄i resurrectiōnem. Rū. fm. Rī. in. iij. di. iij. q̄ non oīes hoīes fuerint obligati ad susceptionē baptismi statim post xp̄i resurrectionē. Nullus enim tenet de necessitate obſtruē legē anteq; pmulgata sit. nec etiā post pmulgationē q̄uī sibi innotescat. nisi defectus ei sit in cā q̄i nō statim innotuit sibi. pmulgatio legis. lex aut de necessitate suscipiēdi baptismū. non statim fuit post xp̄i resurrectionē pmulgata. q̄i nō statim dixit illud verbū Mar. vltimo. Ite docete oīes gentes t c. illa aut pmulgatio nō fuit oīibz nota. t tñ fuerint multi. q̄i defectus nō fuit in cā tardioris illi? notice. Sed postq; ei? pmulgatio fuit diffusa p̄ vñiversum oīibz. oīes fuerint obligati ad baptizanti susceptionē. Et etiā iā iustificati qui baptizmū nō suscepserūt. tenet ad baptizmū. q̄i quis aliq̄ lex constituit. p̄ter ea q̄ accidit. vt in pluribz si tñ generalē lata est. nō tñ tenet ad ei? obseruationē habētes illud. p̄t qd̄ est lata. h̄ etiā nō habētes. q̄i nō solū baptismū institutus est. p̄ter peccatum originales delendū. h̄ etiā secundario ob fidelū ab infidelibz distinctionē.

Baptismus. iii.

Otrū puer in vtero matris existens possit baptizari. Rū. si totaliter tal' puer ē in vtero mris. nec de eo apparet aliqd mēbz. nec eius ps. tunc baptizari non pōt. qd talis deo notus est nō ecclie. nec subiici pōt opationi ministrorū ecclie. nec mater viua scindī dī ut puer nasci possit baptizari. quia nō sunt facienda mala. vt veniat bona. debet autē scandi. si iaz defuncta eset. vt. ff. de inossi. te. l. posthum. Qd autē apparet aliqd mēbz. et nō est plene nat' expectāda est totalis egressio nisi piculum mortis imineat; seu timeat. naz in tali casu egressa pōr principali. s. capite. baptizari dī. Idē dic de alijs mēbris. vt manu et pede. fm. Inno. nā fm eum de necessitate non req̄if immersio h̄satis est. qd baptizans effundat aquā sup corpore baptizādo: claudo totū corpus; vel maiorē pte; vel saltez caput. Dicit enā sufficere. qd scintilla aq. pietatē baptizāte: tangat corpus baptizati. Rō est fm eundē Inno. qd licet in verbis sit tradita certa et s̄balis forma. non tū in facto. Sola em̄ intentio est de s̄ba baptismo. vnde sufficit qd baptizans effundat aquā sup baptizando q̄ntūcūq; modica. nā q̄nq; posset contingere. ppter debilitatē baptizātis et gravitatē baptizati. qd nō posset illū sustentare manib⁹ et merge re illū in aquā. Et Inno. loquit̄ et ī in puerō tota liter egresso ex vtero matris. Et dicit pano. in. c. debitu. extra eo. qd opinio Inno. facit. p infantib⁹ qd sunt multū debiles. vt nō inimergant̄ in aquaz neq; laueat totū corpus. ne incurrit piculum mortis. Mō. nī dicit tutius esse. et in verbis ī in facti obseruet p̄suētudo loci. vt in. c. de trina. de pse. di. iij. vbi. qd loci. p̄suētudo. obseruari dī. siue siat trina immersio siue unica. Si tū puer in vtero existens. cui? aliqd ps apparet et baptizata fuerit. Si postea moriat. sepeliri dī in sacramento. ex quo tā solēnit̄ doc. vt Inno. dicit talē puer esse baptizatū. Idē tenet pano. Si tū talis puer supuiererit. ad habundantē cautelā consulo ut baptizet. itēz: sub cōditione tū. Et p̄dicta solūt̄ q̄stio singularis qd fuit. de facto. Quidā deferens puer. ad baptizandū ad ecclie valde remotam. vidēs in puerō signa mortis. nec habens secū aquā. piecit eū in uno puto. dicēdo: ego te baptizo. In noī pūis et c. nunqđ iste sit baptizatus. vt sic possit sepeliri in cymiterio ecclesiastico. Quidā lector theologie de ordine p̄dicatorū dixit qd nō. Sed vt refert ab. multi canoniste fuerit illi detestati. qd non delinit in hoc casu nec verbu. nec elementū. Sed postea ipse abbas cōsuluit magistrum suū. qui rūdit qd non erat baptizatus. Et sic concordavit eis iudicio illius magistri motus. quia in baptismo nō solū requirit immersio. s. etiā eleuatio ab aquis in signū resurrectionis xp̄i. d. c. de trina. Sed dicit pano. qd hec ratio apud eū nō concludit. qd vt dictū est supra de necessitate nō requirit immersio. et per consequens nec eleuatio. vnde credit qd si posset constare qd puerixerit. qd diu baptismus fuerit p̄pletus. qd satis dicat baptizatus. Sed qd posset deficere ut via. ante qd baptizaretur. posset sustentari alia opinio.

Sed pone qd iste parvulus dū ad baptismū defertur ab infideli interfici; nunqđ salvabit. Re-

spondit astēn. li. iij. ti. vi. qd nullus paulus saluat q̄tū est de lege cōmuni. nīl virtute sacramēti. non quia paulus teneat ex p̄cepto. s. quia sine sacramēto vel aliquo qd equipolleat deus nō disposuit da re gratiā. Si vo paulus. ppter hoc solū oculis est a p̄cutorē. cū portaret ad baptizandū ne baptiza retur. mora p baptismo ideo in sanguine suo pte credid baptizatus. Si autē alia de causa occiditur q̄tūcūq; deferat ad baptismū. dannabif.

Circum tri p̄dicta sciendū. qd triplex est baptismū. sc̄z fluminis. flaminis. et sanguinis. In baptismo fluminis vel in re vel in p̄posito si haberi nō possit in re. sit saluis. In quantū est de virtute eius. Baptismo vo fluminis sit salus adulto. dū ramen baptimus fluminis sit in p̄posito de conse. dist. iij. baptismus. et de p̄sb̄y. non bap. apostolicam. Obi etiā habet qd credens se baptizatū. Iz non sit baptizatus nibilominis. si decebat saluat. Paruulo autē non sit salus p baptismo fluminis. nīl de privilegio speciali. Ut pat̄z de sanctificato in vtero. quia non habet vsum liberi arbitrii. Baptismo autem sanguinis sit salus vtric̄. s. adulto et paruulo. Et hoc si sit. ppter deū.

Otrū sanctificat̄ in vtero teneat ad baptismū. Rūdit astēn. qd sic. sicut patet p Johannē qd dixit se a xp̄o debere baptizari. Et hoc quidē non ppter indigentia remedii. s. ppter impressionē characteris et huimodī.

Otrū apostoli fuerint baptizati. Rūdit astēn. qd sic. p glo. Jo. xiiij.

Otrū puer expositus adbuc in vtero matris regenerari possit baptismo sanguinis. Rūdit astēn. quidā dicunt. qd nullo modo. nec p effusionē sanguinis nec p aliamvis de lege cōmuni potest puer in vtero matris a peccato purgari. Alijs autē videntur pie dicendum. qd licet puer in vtero matris baptismo aque baptizari nō possit. quia nō potest ipsum sensibile sacramētu suscipere. et ecclie ignitus est. quia tamē ad ipm effusio sanguinis puenire potest. et deo notus est. qui p̄ncipaliter baptizat ideo p effusionē sanguinis illata per fidem. potest ab originali peccato purgari. vnde illud Augustini. li. de baptismo paruulorū. Qui natus non fuerit non potest renasci. Intelligendū est de regeneratione baptismi aq. Idē Rū.

Infans expositus. si nullū signū vel testimonis apparat qd baptizatus sit. baptizari debet sub conditione hac. si nō es baptizatus tc.

Quid fieri quando nascit monstrū. Rū. aut certum est esse duas animas rōnales. aut nō. certum est autē si sunt duo capita et duo colla. et duo pectora. quia erunt p cōsequens duo corda. Et sic sunt baptizandi ut duo. Et quis p̄sumatur qd plures possint simul baptizari. dicendo: ego vos baptizo tutius tamē est eos baptizare sigillatim. Si vo diu biuum est. vtrum sint due anime. tunc primo baptizandus est unus. postea potest alter baptizari sub conditione. Sic. Si non es baptizatus. ego te baptizo tc.

Otrū in eo qui est baptizandus requirat intentione et voluntas. Rū. fm pe. Suscipientū baptismū

Baptismus.vi.et.vii.

Fo. XXIII.

tres sunt differentie. Quidam enim nunc baptuerunt vobis rōnis, et parvuli, et perpetuo furiosi, et in his non requiri voluntas. Quidam vero aliqui baptuerunt, et tunc non habeant, et in his in necessitate sufficit antecedens voluntas. Itaque amētes et dormītes si ante furia vel dormitione habebarat contraria voluntate, non recipiunt sacramentum. Si autē habuerunt apostolū, et hoc signa aliquid innotuit, tunc in articulo necessitatis debet baptizari, etiam si furiosus tunc contradiceret. Si tamen necessitas tunc non sit, de ex parte lucidū intermallū, vel vigilia dormītes. Qui dam vobis habent vobis rōnis tunc cum baptizant, et in his requiri contrito et deuotio ad percipiendū sacramentū. Hec tamen requiri voluntas absoluta recipiendi quod ecclesia confert. Et quicquid sufficit voluntas coacta. Et si sit coactio sufficiens, et ex toto ab extra, ut cum aliquis reclamans immixtus violenter, talis: nec sacram suscepit, nec regreditur. Si autē sit coactio inducens sicut minus vel flagellis. Ita quod potius ipse eligat baptismum suscipere, quam talia pati, suscepit sacram, sed non rem sacramenti, hec probant, p. vi. de indecis, et extra de bap. maiores.

¶ Vtrū in eo qui debet baptizari requiratur fides. Rū. f. m. De. In pueris et naturali stultis et hominibus, si pueri non possunt credere, non requiri fides, propria, sufficit aliena. In aliis vero requiri fides propria, non quidam ad susceptionem sacrae, quia etiam sine ea recipere character. Hoc est ad susceptionem rei sacramenti, gratiae.

¶ Baptismus iterari non debet. j. q. i. quidam. Pena autē iterantis. f. m. leges est ultimum supplicium. Ne sanctum bap. l. iij. f. m. vō canones, tales non pueri, pmovent, sine scient rebaptizati sunt, sine ignorantia. Et postquam scierint ratu habuerunt. l. di. confirmandū. Als. vero quod ignorant rebaptizati fuerunt, ut infantes vel coacti absolute pueri, pmovent f. m. quosdam de iure. f. m. alios quod tutius est de dispensatione, de pse. di. iiiij. q. bis. Itē clerici iterantes baptismū deponēti sunt, ar. c. eos. z. c. q. bis. de cōf. di. iiiij. Lasci vero grauibus penit plectendi sunt, ut ibi. Si vero dubitet, an aliquis baptizatus fuerit, baptizetur sic. Si es baptizatus non te baptizo. Si non es baptizatus ego te baptizo. In nomine patris, et cōf. extra de bap. c. iij.

¶ Cui indens vel paganus petit baptismū. An statim baptizandus sit. Rū. si puerulus est in mora, ut quod baptizandus timet ne alii infideles si hoc senserint interficiat eum vel alii impedit. q. c. itins est baptizandus, de pse. di. iiiij. ne quod absit. Sz. si puerulus non adsit, tunc p. viij. menses vel alio termino arbitrio deo differri, tunc cathecumenos teneri, de cōf. di. iiiij. indei. z. c. se.

¶ Quod si non baptizatus, pmovent in sacerdotem et episcopum, et postmodum celebret, et multos ordinat. Rū. pano. in. c. li. q. de p. nō bap. dicit quod defectus sacri baptizantis impedit impossionem characteris aliorum sacerdotum, quia baptismus est ianua omni sacerdoti. Et p. p. nec confidere, nec absoluere, nec etiam ordinare potest. Pie tamen credendum est, quod ait saluens, ppter fides patrum, et ppter hoc glo. singularis, in. c. apostolicam

de p. bap. dat singularē limitationem ad. I. barbarus, ff. de offi. p. t. ad. S. ver. iiiij. q. viij. In quibus horatur quod cōsideretur seu opinio facit valere gesta. Ita enim procedunt in dependentibz a iurisdictione, non autē in dependentibz ab ordine seu altis sacrālibz. In his enim attendit veritas, et non opinio. De hac inā vide. j. Confessio. iiiij. ir. fi.

¶ Quid autē si ordinatur ab isto, quod cōsideretur, habebat p. epo. non velut amplius ordinari. Rū. d. an. dicit le credere istu cōpelli debere ad suscipiendū ordinē sacru, ppter intentionē suam; quā semel habuit. Jo. an. dicit quod remanebit laycus. Et licet non deberet p. bap. mirimoniū, quod tacite videt vobis continentia, tamen si p. bap. tenet mīrimoniū, cum illud votum non fuerit solenne, ex quo vere non recepit sacramenū ordinis. Ex quod infert pano. in. d. c. li. q. s. q. ad solennizandū votū non sufficit opinio et credulitas, sed quod vero subsequat sacerdos ordo, vel ingressus religiosus, vt. c. vno. de voto. li. vi.

Baptismus. v. Quo ad tempora. Vtrū aliquod tempus determinatum sit ad baptismū. Rū. q. c. ad libam sacrae non est aliquod tempus determinatum, immo quilibet die et hora celebrari potest. Quo vero ad solennitatem ecclesia habet duplex tempus, scilicet sabbatiū pasche et sabbatiū pentecostes.

¶ Vtrū baptismus debeat p. aliquod tempus diffiri. Rū. f. m. doc. magis laudabile est quod puerus cōsideretur. Primo quod interim puer possit mori et dannaret. Secundo quod demones non habent tantas prætē in baptizatis, sicut non in baptizatis. Tercio quod in puericia faciliter inducuntur et assuecantur in his que sunt christiane religionis et fortis inheret. Adultus autē non statim cum puerum est hoc sacram cōfiderendum. Primo ne ecclesia in talibus decipiat. Secundo ut ante baptismū pleniū instruantur in fide. Tercio ppter reuerentia sacramenti.

Baptismus. vi. Quo ad ritū. Vtrū immersio sit de necessitate baptismi. Vide s. baptismus. iiiij.

¶ Quid de duobz sacerdotibz: quorū alter est maior, et alter minor, uno pferente, et altero intergente. Rū. dicit R. in. iiiij. di. iiij. q. de lege cōmuni baptizatus non est, quia quis determinatus modus exprimendi actū non sit de necessitate efficacie sacri, tamen exprimere actū esse ab illo a quod non est derogat efficacie sacri. Sic autē est in apostolo, quod baptismus est ablūtio. Si autē ille quod vba pferit non ablūt, exprimit actū baptizandi esse ab illo a quo non est, siue exprimit in singulari siue in plurali.

¶ Vtrū in baptismō vel confirmatione possit lenare vel tenere non baptizatus vel non confirmatus vide. j. Impedimentū. vi.

Baptismus. vii. Effectum. Quis sit effectus baptismi. Rū. f. m. Tbo. parvuli in baptismō iunctantur ab originali et dannantur eis virtutes in habitu, sed non in vītu. Adultus vero sit remissio omnium peccatorum d. iiiij.

Bellum

non solū originalis. sed etiā omniū aliorū et tociū penitentia.

Non fictio impediatur effectū baptismi. Rū. fin. Pe. qui fictus est in hoc quod simulat se velle conferre vel suscipere baptismū et nō intendit effectū ei⁹ impedit. Sed qui simulat se dispositum interius. cū non sit. vel quod nō credit. vel quod cū proposito peccandi accedit aut contineat sacram. nō suscipit reū sacram. i. grām. sed bene characterē suscipit. Et ut dicit Aug. conualescere incipit quod fictio veraci p̄fessione recebit. Et baptism⁹ quidē p̄tēta ante cōmissā deler q̄ ad culpā et pena. sed cōmissā post baptismū deler q̄ ad culpā. Et hoc p̄ accidens. quod magis delent virtute penitentie.

Vtrū effectus baptismi equalis sit in omnib⁹. Rū. fin. pe. q̄tū ad characteris imp̄ssione ⁊ p̄tētū ⁊ pene dimissione eōq̄lis effectus ē. Sed q̄tū ad de p̄ssione comitis ⁊ infusionē grē est inēq̄lis. q̄ inēq̄lis p̄t̄ esse dispositio voluntatis. In p̄uulis tñ q̄ eōq̄lis est dispositio; ⁊ effectus eōq̄lis erit.

An autē baptism⁹ tollat irregularitatem bigamie vel homicidii. Vide. i. Bigamia.

Bellum. Vtrū capta in bello subi⁹. ciant restituī. Rūdit mon. q̄ nō tenentē p̄ncipes. nec milites si bellū est iustū. di. i. Ius gentiū. Itē finē nō tenentē restituere quod bellant. p̄ rebō repetētū. vñq̄ quo satissimū fuerit eis de omni damno tñ teresse. qd̄ iniuste ab hostiis illatū est eis. ar. xxij. q. i. c. i. et. q. u. c. fortitudo.

Que autē regrānt ad hoc ut bellum iustū dicāt. Rūdeo. qnq̄ sunt. s. psona. res. causa. animus. et auctoritas. P̄sum psona. s. vt sit persona cui liceat bellare. s. vt sit secularis ⁊ non ecclesiastica. xxij. q. viij. clerici. nisi in necessitate ineuitabili. Res. vt sez fiat. p̄ rebō repetēdis vñq̄ sit ei satissimū. Lau sa. s. necessaria vel licita. vt. p̄ defensione. de resti. spo. olim cām. Anim⁹. s. nō ex odio. vñtione vel cur p̄ditate; sed ad correctionē vel. ppter iusticiam vel obedientiā. xxij. q. i. qd̄ culpāt. Auctoritas. s. supēriores. d. c. qd̄ culpāt. Dicit enim impator. nulli prorsus nobis insciū atq̄ incōsultis: quoniamlibet armorum moliendorū. copia tribuat. L. vt ar. vsus in scio p̄n. int. sit. i. j. li. xi. Idē dicit Hostiē. in sum. et addit q̄ fieri etiā p̄t̄ autē ecclie. p̄cipue si p̄nge p̄ fide. Idē dici posset etiā in dñis ipalib⁹ inferioribus a p̄ncipe ⁊ cōtitutib⁹ q̄ p̄scriferunt iura imperij. vt in c. sup. qbusdaz. de ver. si. Et si aliqd̄ dicitur. v. defuerit bellū diceat iustū.

Primo qrit. qd̄ si aliqd̄ p̄dictorū defuerit. nū qd̄ tenebit. q̄s restituere quicqd̄ adept⁹ est in bello illo. Rūdit monal. q̄ quis bellū sit nō iustū ex causa. aio. psona ⁊ ex auctoritate. Si tñ res subi⁹. s. q̄ p̄ rebō repetēdis factū est. nō tenet. q̄ mouit bellū. restituere qd̄ ibi accepit. n̄li ceperit vel dāmificanerit aduersariū suū ultra q̄ habuit ille de suo iniuste. aut dāmificanerit eū. Et hoc est dicēdū fin iudicij fori p̄nialis. vñbi hz locū cōpensatio etiāz non ligdi ad liquicū q̄ non hz locū in foro contentioso. Vñ si q̄s in foro p̄niali confiteat se p̄ furtū habuisse. r. de rebū illius q̄ manifeste abstulerat ei. i. facere cō

suenit ⁊ bene index p̄nialis cōpensationē. nec in iunget ei restitutōne illo. r. nū aduersarius eius postmodū restituat ei. xi. ablata. In iunget tamē ei p̄niam de furto cōmisso. Idem Ho. qui etiā dicit q̄ is qui iuste pugnat non tenet ad restitutōne prede. sed p̄t̄ capientis. xxij. q. viij. si de rebus. qd̄ est valde singulare. Et hoc intelligas sine capiatur de rebus iniuste pugnatis sine valalloz sine hominū suoz. quousq̄ iuste pugnanti. de debito vel iniuria vel offensione illata vel dāno dato sibi vel suis de interesse suo iuxta p̄pnā et sanā conscientiam plearie satissimū. vel donec hostis patus sit satisfacere. vel iuri pituz se offerat. Illos autē intelligas suos. qui plus hominē q̄ deū timetē sequunt dominū suū in bello illico. Alios autē qui ei non p̄stant auxiliū consiliū vel fauore. non credim⁹ p̄niendos. de hoc tamē vñtimo. dic vt. i. Repsalie. Quod autē dictū est illos teneri q̄ dominū in bello iniusto sequunt. intelligas qñ de hoc certi sunt. vel phabiliter credunt iniusto esse bellū. maxime vñbi p̄s phibebat. Si vñ certi esent vel phabiliter credebant iustum esse. in nullo tenerent nisi forte ppter corruptā intentionē cupiditatis. Sed hoc reputo periculōsum. quia sola conscientia non facit iustum bellum. immo auctoritas iuris vel iudicis. est cōtū ad hoc pertinet requirenda. Hec Hosti.

Sed quero. quid si phabiliter dubitat. Vtrū iniusto sit vel iniustū. Rūdit idē mo. q̄ adhuc. ppter bonū obediētē erexit. d. c. quid culpatur. fin Ray. hoc vez est si. in q̄s iuste q̄ntū potuit. ⁊ peritiores consiluit et dubius semper remansit. alioquin affectator ignorante sicut exp̄rs scientie puniretur de clam. despon. cū inhibito. Nec excusat ppter timorē amittendi feudū vel incurriendi damnum. xxij. q. v. Ita ne. Lect metus culpā attenuet. extra qd̄ metus causa. sacris. Sed auctoritas iuris. vel iudicis requiri. Idem Hosti. Concord. Ri. in iiii. di. xv. dicens. q̄ q̄ in guerris scienter inferunt damna innocentib⁹. tenent illis ad restitutōne. Illi autem in guerris innocētes non sunt. qui habenti iniusto bellum fauent directe vel indirecte de psonis vel rebus.

Tercio. nunq̄ bi q̄ sequuntē teneantē insolida. Rū. fin. Hosti. distinguendū est. Utz sc̄ret p̄dā cōmiti debere. vel ignorare. tñ a preda non abstinerunt. immo alios adiunuerunt. Et tales ⁊ hi qui consilio. auxilio vel adulatio. vel detractōne. leui alia causa similē inducerūt tyrannū ac p̄dā facientiam vel guerrā mouendā iniuste. tenentē insolida si. ppter hoc sciunt vel credunt q̄ tyrannus ad hoc sit inductus. als nō facturus. vel non rati facut⁹ quo ad id qd̄ plus fecisse credit ex tali instigatione ar. de homi. sicut dignū. Si vñ sciunt vel credunt q̄ ppter hoc ad hoc non fuit motus. nec ppter tales plus vel minus fecit. tunc non tenentē. nū inquantū ad eos p̄uenit. vel de his que expēderūt et inquantū damnum dederūt p̄ se vel familiis suām directe vel occasionaliter.

Quarto quid si neuter raptorū dominus erat. nec vñus magis animauit alij q̄ alter ipsum. sed

stium conuenerunt de faciendo tale insultum. vel de tali rapina cōmittenda. Rūdit llo. q̄ q̄libet tenet insolitū. Alij vō dicunt q̄ q̄libet p̄ parte sua satissimā.

Quinto nunq̄d oēs q̄ sequunt̄. etiā si vñ solus potuisse p̄ se hoc facere. tenet insolitū. Rūdit llo. q̄ sic. vt est tex. ff. ad. l. aqui. ita vulneratus. Aliqui tñ dicit q̄ sufficit q̄ q̄libet. p̄ pte sua satissimā. Et iñ ppter eoz sequela cōsiliū vel exortatio nem: lecunt vel p̄babilit̄ estimat enī rapinā fecisse. ita q̄ al's nō sufficit factur. q̄libet eoz tenet insolitū. Si vō ppter eoz sequela non plus fecit. q̄ al's sufficit facrū. tūc tenet tñ dñ his q̄ inde habuerunt vt dictū est. Si vō credit q̄ etiā sine suo adiutorio dñm fecisset. tūc tñ tenet ad illud pl? vt s. Vel dic fñ Ray. qñ sunt plures raptore. si simul vadit. q̄li sit vñ exerceat q̄libet tenet insolitū. nā et q̄libet iuuat alios. t̄ facit eos fortiores. hoc tñ vez est fñ vñ. qñ vñ sine alio nō fecisset. al's q̄libet tenet p̄ dñm qđ intulit. Si vō nō ieu- runt simul. h̄ q̄libet q̄ se fecit dñmuz. q̄libet tenet p̄ eo qđ intulit.

Sexto. vñ p̄ bellū vel violentiā liceat propria auctoritate rē iam ablatā vel iuuasam recuperare. Rū. fñ Inno. et llo. Si hoc fiat incontinenti. Lerte lz. nā de iure naturali cuilibet licet vñvñ re pellere. dñ tñ incontinenti t̄ cū moderamine inculpatere. i. q̄ tutela illa moderata t̄ sine culpa sit nec sit ad sumendā vindicā. h̄ ad ppulsandā in iuriā. de homi. significasti. el. iij. Et di moderata tu tula. si illō tñ fiat. q̄ omissione violēta repelli nō possz. Si aut ex interruo fiat. non lz. imo tunc dñ ad diri index raptori et eius auctoritate recuperari. Mā si aliq̄. ppna auctoritate enī rē suaz accipit. cadit a iure suo t̄ p̄dit eā. nūl forte n̄ posset p̄ iudicē eā recuperare. di. i. ius gentiū. Hoc intellige in foro cōtentio. Secus in foro cōscie. q̄ licet male fecerit. non tñ tenet ad restitutionem. Sic ut z de illo qui absq̄ auctoritate superioris accepit de rebus dñmificatis vñq̄d ad valorem dñm. vt dictū est s. Min' tenet si sine culpa habuit de bonis illi'. vtp̄ta q̄ innue- nit. vel alius sibi dedit. h̄mō dñ hoc vide. j. caplo familia. Idē videt tenere Alex. de ales. in. iij. q̄ si q̄ sine scandalo rē suā latenter vel p̄ violentiā accepit. vel rē equipollente rei sue. no tenet restituere. q̄ simpliciter non fecit furtuz. Et si dicat q̄ Octat rem alienam iuuito domino. dicenduz q̄ non. vt alienam.

Septimo quid c̄b̄ subditus mouet bellū mandante sibi dñ. vel sequit̄ eū. nunq̄d tenet restituere. siq̄ ab hostib⁹ accepit. Rū. si bellū est iustū. non tenet nisi iuxta edictuz dñi sui. Si vō sit iniustum tunc tenet. q̄a plus debuit timere deū q̄ hominē. Si vō dubitat vt̄ sit iustū vel nō. interim non te netur. s. quoq̄ dubitat. nā excusat ppter bonuz obedientie. xxij. q. i. c. quid culpa. Si aut postmo dum fecit bellum iniustum fuisse. statim incipit esse male fidei. Et tenet restituere qđ accepit. Limita tñ hoc sicut dictū fuit s. in principio capituli. qñ in bñmō dñb̄o consuluit p̄itos. t̄ iemp̄ dubius re- mansit. nā tanc q̄ babuit in iusto bello retinere po-

test p̄ opter bonū obedientie.

Octavo quero. an sicut subditi mouētes bellū excusant in dubio vt dictū est. Vt̄ similiter eretur amici. cognati. stipendiarij. t̄ hmōi. Rūdit fñ vñ. q̄ non. quia non excusat eos obedientia; nec in dubio debent se cōmittere discrimini. vt iuuent aliquē in p̄indictū alterius. xiiij. q. v. deniq̄. nec est simile de adiuvato q̄ excusat bona fides q̄diu credit iusta ē causam. q̄ est illi iudex superior qui cām examinat t̄ de allegatis iudicat. In bello vñ virib⁹ corporib⁹ vincit. t̄ non p̄ rationē dñdicatur concor. xl.

Mono qro. an libere accedētes ad bellū obliget sibi illū: in cui' seruitū vadunt si in dñm incidunt. vtp̄ta si in bello pdant arma. equos t̄ hmōi. siue capiunt cundo ad bellū. siue in redeundo. Rūdit Archi. slo. q̄ si accedūt vocati a dñs t̄ rogati. t̄ nō motu. p̄prio. h̄ reç̄sūt. tūc habet actionē mandati cōtra dñm. si p̄tingat ipsos aliquid pdere. vt s. dc̄m est. nūl apparent q̄ causa pietatis. humanitatis vel parentele hoc fecerint. xxij. q. iij. nō inferēda. Et si opponas. dicēdo. dñm nō tenet. q̄ talia pdidēt calu fortuito. de q̄ q̄s nō tenet. de homi. Jobes. Rū. Iste est casus fortuitus q̄ potuit t̄ debuit p̄nideri. q̄ verisimilit̄ hec p̄tingit in bellis. q̄ dñbius est euentus bellū. t̄ ita norat Inno. in. c. sicut. el. iij. de iure iur. t̄ ibi panor. idē sentit dicens q̄ vocati a dñō. q̄ tñ nō tenet. q̄ obedire. possunt agere cōtra vocantē actionē mādati. etiā ad dñm q̄ cōtingunt casu fortuito. dñ verisimiliter contingere potuerunt. quasi vocās hoc debuerit cogitare a p̄ncipio. Secus vbi dñmā cōtingit ex casu fortuito qui verisimilit̄ non fuit cogitatus. vt in. l. iñ causas. q. non omnia. ff. man. que verba sunt valde notanda. maxime in materia fideiūssionis. lz sec̄ sit in cōmodato. quia cōmodatarius non tenetur de casu fortuito. sed hoc contingit ex natura mandati. quia regularit̄ mandatarius agit ad mandatis cōmodū. cū non intendat facere de suo beneficiū. Et intellige p̄dīca in eo qui gratis suscepit mandariū. nā si aliquid accepit. non dicit mandatarius. sed locator. mandatū enī debet esse gratūtum. Onde puto q̄ isti qui venuunt p̄cio. vt stipē dñarii non possunt agere ad dñmā que cōtingit sine culpa latē leui mandatarij. nā ibi contractus p̄ficitur gratia vtriusq;. h̄ mandatum explicat gra- tia mādantis tñ. Et p̄ hoc vide p̄tra dictuz. q. non omnia. vbi dicit. q̄ vbi mandatarius fuit spoliatus in via a latronib⁹. non agit contra mandantem. Ideo mihi plus placet distinctio facta supra de calu fortuito. qui verisimiliter fuit cogitatus aut non. Et per p̄dīca. l. inter causas. Panor. in. c. cum. p̄ca. de p̄ocu. infert ad aliam. q. q̄dianam. Quidam p̄curator alicuius domini incidit in latrones. dum iacet p̄o factis domini. et ab eis

Bellum

fuit spoliat⁹. vel in via fuit infirmitate oppressus. nunquid possit huiusmodi damna vel expensas factas imputare dñs. Et concludit fm doc ibi qd non. p. d. s. non dñs. Seco qd hec sunt extrinseca a mandato. et potius sunt imputanda casu fortuito. Secus est in duobus socijs. qd vnu imputat alteri damna; que passus est occasione societatis. vt in l. cum duobus. s. quida. ss. pro so. vide de hoc. i. c. logetas.

Quero. an non vocati ad bellum. sed aprio motu accedentes; obligent sibi illu in cui seruicu vadunt. Rudit Archi. flo. Si animo donandi hoc faciuit. utputa. pietatis. humanitatis. vel parentele. tales non agent. xxij. q. iiij. nō inferenda. Si aut animo obligandi illu cui negotiuz gerunt. tunc agent vi negocior. gelfor. et sufficit utlitterceptu negotiuz fm Jo. de ligna.

Quero de accedentibz aprio motu. contradicētibus tñ illis: in quoz subditiu vadunt. nunqda tales obligent illu in cui seruicu vadunt. utlitterincipiendo. et etiā feliciter implendo. Rñ. q. nō. naz gerens negotiuz alterius eo inuito nō potest petere aliquid. nisi p. bene gestis ante phibitionez. L. de ne. ge. l. fi.

Quero. quid de cōmodantibz vel locantibz arma et equos euntibz ad bellum. si amittant vel auserantur. Rudit archi. flo. id ē esse ius omnino. sicut de cōmodato. locato et conducto.

Quero. qd si subditus hz guerrā contra dñm; vel econuerlo. Rñ. fm vñ. cū vasallus comitis hz aliqd contra comitē. reqrenda est p. rimo auctoritas regis. Si autē comes hz aliqd h regem. et rex humiliter requisitus p. pares curie noler ei ius exhibere. credo qd si ius iuu defendat armis cū moderamine. non peccat. Impugnare vñ regē. p. pria auclitate non licet. h denunciare hz pape. qd poterit excōicare. Et crescente cōumacia. debz ei dare auclitatē mouēdi contra eū arma. vel conqrat co. a impatore si rex illi subsit. Et illius auctoratate si approbat mouēbit bellum. Quādo autē rex cām habet cōtra imperatō. et imperatō h regē. qui nō subeft illi non erit aliis corā quo qrimonia ponatur. nisi papa. vt dictū est. tñ iuriā passus peccaret mouēdo bellum. si alter offerret satisfactione. Cū autē comes hz aliqd contra subditū suū. nō ppter hoc dz sibi ius dicere. h vel auctoritate indicis superiors gladiū sumat. vel ad dyocesanuz vasalli recurrit. Lui si vasallus obediē recusauerit excōicabit rōe peccati. de iudi. nomit. Et si p. anū sic p. stiterit. dyocesanus ipm et res eius capiēdas exponat. ar. xi. q. iiij. rurfuls. t. c. quisquis.

Quero. quid de vasallo duoz dominor. qd ēesse potest rōne diuersor. fendoz. si vtrqz dominor. simili reqrunt eū. vt eos iuuet in bello. quid debet facere. Quidā dicunt locū ēesse gratificationi. exemplo serui duoz dñor. qd si vident vtrqz dominor interfici. Iuare poterit quē voluerit. vt. l. si quis in graui. s. h. cū oēs. ff. ad ill. Alij dicunt qd iuabit priorē. et cui primo iurauit. nā priorē fidelitatem seruare tenetur. Tutiū tñ est. qd p. rimo in propria persona seruat. Secundo vñ per substitutum. si

hoc patiatur natura feudi. Idem Johannes de ligna.

Quero. quid si baronii regis. puta Hispanie mouet guerrā alteri baroni. et rex hispanie mouet bellū regi granate. Baro mādat hominibz vt iuuent ipm. Rex etiā mādat hominibz qd iuuet ipm. et concorrūt duo mādata. qd primo iuare tenet. Et videt qd p. rimo baronez. nā sunt subiecti baroni respectu fidelitatis. et rōne iurisdictionis. Regi autē sunt subiecti rōe iurisdictionis generalis tñ. Et sic due rōnes vincunt vñā. In contrariū videt. nam vocata rege; sunt vocati ad maius tribunal. et sic p. ferendus. di. xvij. Si ep̄s. et etiā qd rex vocat p. rimo bono et defensione vñuersali. Et sic iure gentiū obediēnt. xxij. q. iiij. fortitudine. nam p. defensione patrie licitū est patre interficere. ff. de re. et sump. fu. l. minime. Et hec vera fm Jo. de ligna.

Quero. nunqda vasallus teneat iuare dominū cōtra patrē. vel pater h filū. Rudit glo. xxij. q. v. de forma. qd sic. nā filius solo vinculo nature obli-gatus est patrī. h vasallus dñs: vinculo iuramenti. Sed glo. in. c. qm multos. xij. q. iiij. aliquiter sentit contrariū. Putarē hic ponderandā qūitate impo-nendi subditiū. Jo. de lig.

Quero. an ciuis duaz ciuitatū teneatur iuare vñā p. tra alia. Rudit archi. flo. qd dīctū est sicut dictū est de vasallo duoz dominor.

Quero. quid de dannis et vastationibz qd fiunt in bellis. vt p. incendia; vel effracturas. aut p. arborum et vinear. incisiones; et consimilū. quis et cui teneat. Rñ. fm vñ. qd qui habet iustū bellum. nō tenetur de illis dannis. que ipse vel sui bona fide impugnando intulerunt. aut a quibz comode abstinere non poterunt. Si autē grassandi animo intulisset maliciose. cum als posset sibi consulere. te nebitur. et compensabunt illa damna. cū dannis propter que bellum est motū. facta diligenter computatione bincinde. Suis vñ hominibus iste qui iuste bellat non tenetur de dannis. que passi sunt ab aduerarijs. quia subditi se et sua tenet expōnere p. domino suo. Et dico qd dominus nō tenetur. nisi forte ipse fuerit in culpa negligenter defen-dendo eos. Qui vñ habet iniustum bellum tenet primo aduerarijs de omnibus dannis illatis. tenetur et ius proprijs hominibz de dannis que re ceperunt ab aduerarijs qui iuste pugnabat. si ipsi proprij homines iuuerunt ipsum bona fide. aut si induci fuerunt ex eius consilio. timore. aut coactiōne. et de se non erant facturi. Secus si mala fide iuuerunt. in quo casu nullam habent actionē con-tra eum. nam in re turpi nulla contrahitur obliga-tio. inst. man. s. illud.

Quero. nunqda domini qui bellauerūt possint componere adiuvicē super dannis. que eoz subditi passi fuerunt. Rñ. fm vñ. Si compositio fiat de consensu damnificator. standuz est illi. hoc in-tellige si iste consensus sit liber. als qui iniuste mo-uet bellum. non potest per suam compositionem p. iudicare suis boibz. quin ipse teneat eis de aprio satissacere. nisi ipsi in culpa fuerint parit cū eo. vt dictū ē. Qui autē habuit bellū iustū. u. dz. p. onē cū

aduersario in pñdiciū hominī suorū. sed debet peccare q̄ eis ab aduersario dāmina reddant. alsi cōponeret. ita q̄ aduersarius nō satifaceret subditis suis. ipse renē eis. hec intellige de dānis incendior. rapinaz. et hmoi. nā de expensis factis cōsuenerit dñi componere vel granire auctoritate sua. qđ enā de prīis dictis dānis concedi potest. si dñi ex pbabili causa viderint ea esse remittēda. potius q̄ carere pacis comodo. et currere bellorum pūcila. Et cū in hoc casu pñceps vulter gerat ne-gocium subditoz. ipsi subdit tenēt ratu habere. Si autē ab initio pñtradicant. ne fiat cōpositio. nūl restitutus sibi dānis. nō pōt dñs ipsa dāna cētare. Sed q̄ pñcipes et dñi possint cōponere en aduersariis. iplis subditis cōtradicentibz. et dānis eoz non plene refarcit. In casu quo viderent ad hoc bella imminere. facit qđ notant doc. in. c. q̄ in eccliarū de consti. vbi habet. q̄ pñceps ex causa pōt statuere ptra ea q̄ sunt de iure gentiū et de iure naturali. vt p̄z dī pñscriptiōne. Itē. ppter delictū confiscant p̄ tales dños bona subditoz. Et ibi panor. dicit. q̄ l. impator. nō habeat dominū rex pñata rum. tñ ex causa rōnabilis pōt eoz bona occupare. et exemplificat. q̄ causa sit rōnabilis. dices q̄ causa legitimā est fauor publicis. vt. l. ita vulneratis. ff. ad. laq. Hec panor. Idēz dicendū in alijs dñis infero abo. maxime in his q̄ pñscripterunt iura imperij. vt possint in pñdicio casu componere subditz inuitis. ppter boni ipsoz subditoz et pacē hominum. et eoz contradicunt videt irrōnabilis. hoc intellige. vbi p̄ dñi prius fecissent qñtū in eis fuisz ut refarcirent dāmina data. tñ ppter maliciā aduersarioz ad hoc redire nō valent. Et si ad evitandum bella. et scandala. componunt cā aduersariis. enā cum dāno temporali suorum subditoz. vident comprehendandi.

Quero virum licet bellare in festis. Rñ. fm Tho. obseruātia festoz nō impedit ea q̄ ordinant ad hōm̄ salutem etiā corporalem. Jo. vij. Multo autē magl̄ cōseruāda ē sal̄ republike q̄ vniū boīs hoc autē fit p̄ bellū. tideo licetū est bellare in festis si necessitas hoc exposcit. nam ppter festū in necessitate cessare. esset deū temptare. h̄ necessitate cessant liceat. Etia in bello iusto l. vti insidijs. occultando ab hostibz ea p̄ que volum⁹ eos impugnare. vt p̄z de Josue et multis alijs. q̄ p̄ insidijs de bellauerit inimicos.

Quero quid de illis qui in bello iusto incendūt ecclesias. an teneant. Rñ. fm v̄v. si non sunt in castellate. et incendant ex p̄posito. Incendentes tenēt ad emēda. Si vō sunt in castellate. aut nō ex p̄posito incēdant. h̄ ex casu. s. dñ illi iusto bellates p̄stant opera reilicete incēdendo machinas hostiū et hmoi. non tenēt. Idēz quādo incendunt villam quā alīa comode expagnare non possunt. Idēz Ol.

Quero quid de rebus que rapiant de ecclesijs aut q̄ sunt de bonis ecclesijs. sine clericoz existen tiū in terra illius ptra quē bellū agit. Rñ. fm v̄v. raptorez horū tenēt ad restitutionē. nūl auctoritate predati ecclesiastici hoc fieret. vel nūl essent vi-

ctualia et huiusmodi. non tamen de bonis ecclie vel clericorum.

Quero quid si irruentibz hostibz cōfugiunt ad ecclie et capiuntur ibi. Rñ. fm v̄v. si tales con fugientes in castellauerit ecclie aut inde impugnauerit iustos hostes. non debet gaudere ini munitate ecclie quā ipsi violauerit inde pugnando. Similiter si reponant ibi virtualia. de q̄bus suste tantur in impugnatione hostiū. quia si rapiant et iuste pugnantibz. non peccat. et nō tenēt ad resti tutionem. Idēz Ol.

An autē liceat facere noua castra. Vide infra. Emunicas. ii.

Quero virū sacrilegii regis indicentibz bellū. teneant subdit milites obedire. Rñ. q̄ vir iust⁹ si ab homine sacrilego cogit et militet. recte pōt. illo iubete bellare. si vere pacis ordinem seruās qđ sibi iubet videſt esse non p̄ dei pñceptū. vel v̄t sit certū non est. Et ideo legio tebeoz potius voluit mori. q̄ iubete sacrilegō impatore p̄sequi xpianos. xij. q. iii. iulianus. et c. imperatores.

Quero an occupata hodie p̄ pñcipes xpianos inter se bella et guerras. p̄nia temeritate facientes. et qđ vnius quiete et pacifice possidet et ab antiquo possedit alij de nouo violent occupant lice tene ant. Rñdit. d. an. de hu. in. c. qđ sup his. de voto. fm Mo. nō videt q̄ iuste teneat. nec videt q̄lter p̄fessores; eo p̄ p̄cta q̄y notoria palpent. et dissimilant. nec q̄lter ab eisdē castra et possessiones et alia elemosynas sc̄iēter accipiāt et absoluāt. et p̄ pñia nō videt q̄lter in italia prescribi possint extra de pñscript. c. si. Vñ dicit caueat et sibi p̄sulat. Et idō timendum est. ne caternatum ad inferos. innumerabiles pplos secum trahat. peniteant ḡ. et qđ sciunt esse alienū. restituant.

Quid autē de istis bellis indictis q̄tidie ab una ciuitate alteri. sine auctoritate pñcipis. Respondeit Ioh. de pla. insti. qui. mo. ius pa. po. sol. q̄ dicunt latrunculi. ideo ab eis capta subiacet restitutio. vt. l. qui a latronibz. ff. de testa.

Quid de his q̄ capiunt ab hostibz p̄ stipendiarios et alios cui debeantur. Rñdit Ioh. de pla. vbi supra q̄ si itala erant capta ab hostibus. sed nunc recuperata debet in p̄stino statu reponi. vnde bestie ablate ab hostibus et a nostris stipendiariis recuperate. debent restituiri eis quōd pñmo erant. l. sicut liberis. t. l. ab hostibus. la. ii. L. de postu. re. Et hoc verum in rebus que habent postlimiū sicut sunt equi. naues onerate. currus et boues et alia propter vñsum belli parata. de quibus in. d. l. ab hostibus. sicut in armis recuperatis. que non restituuntur illis qui amiserunt. quia vituperose amiserunt. l. ii. ff. de capti. Sed in rebus hostiū captis distinguitur. nam aut victis hostibus capta sunt. et debent poni ad commune. et distribui fm merita. Si vero capta sunt ante deuictos hostes. tunc aut sunt res immobiles. et tunc non efficiuntur capientium. sed debent publicari. l. si capiuntur. s. expulsi. ff. de capti. Si autem sunt res mobiles tunc efficiunt capientium. l. si quid bello. ff. de capti.

- Additio. bndictio sup p[ro]l. qdā solenis que fit nō illa solenitate. Adiutoriu[m] ac. Et h[ab]et solē ep[iscop]i fam
pat i[t]o sua diocesi i[nt] archiep[iscop]i i[t]o prima p[er] visitat. & legati i[nt] missis sui legariorū. Et abbates qd[em] ex p[er]ulgio
corissi xxvi. q. vi. m[is]tis. de r[ati]o. d[omi]ni. n[on] ad celebrazas. de exortis p[er] accidensib[us] de p[ri]m. abbates li. vi. **(Alia sum**
& q[ui] fit a sacerdotib[us] i[nt] missa absit. ep[iscop]i. & de mandato e[st] r[ati]o. **Beneficiū. I.** p[er] l[et]itiam. d[omi]ni. d[omi]ni. p[er] em
ego. **(Ut[ra]q[ue] bndictio relata p[ar]simoniarū. & q[uod] p[er] missis celebrazas possit fieri a sacerdotib[us]**
Re docto. id est. att[rib]utio de statu i[nt] gloriarum trinitatis q[uod] nō q[ui] sit potius o[ste]nsio ep[iscop]i. & q[uod] id trinitatis i[t]o r[ati]o abbatis
ceda t[em]p[or]is i[nt]erdictio p[ro]p[ter]a h[ab]itu[m] s[ecundu]m. **(Quid de istis partialitatibus ciuitatum: q[uod] una ps**
met tali zon. p[ro]p[ter]a p[er] oia. **in istis denotionibus nō est tanta communio inter**

Duid de istis partialitatibus cimitatibus quoniam una pars expulsa indicit bellum cimitatum. Rudit id est ubi sed et non dicit bellum sed dissensio cimitatus ex quo res publica leditur. Et ideo in tali bello non habent locum statuta de bello licito. 7 ideo in eo capta iubiantur restitutions.

Eneficium.j.coiter.

B *Intra qd tps pferri dz vacas bñficij
Rñ. panor. i.c. nulla. de pcel. p. dicit q
ecclastica bñficia nō debet vacare ultra sex menses.
quibus elapsis. de epo deuolut ad capitulu. et econ
uerso. et demum ad primu superiorē deuolut colla
tio. Et sic pras cōferendi beneficia deuolut ad su
periorē gradatim. pōt enī beneficij vacare multo
tpe. nā capitulu hz sex menses. si nō confert: deuol
uitur ptas ad epim; q̄ etia hz alios sex menses. Et eo
negligente: deuolut ad metropolitanū qui habet
alios sex menses. d.c. nulla. Et eō nō conferente de
uolut ad patriarchā. Si autē nō haberet supiorē
tunc deuolueret ad papā. Et ex hoc inferit. q̄ me
tropolitanus supplet negligentia epī: si eps nō est
exemptus. alīs ptas deuolut ad papā. Et sic intel
lige. d.c. nulla. Et intelligas pdicta solū pro prima
vice. de sup.ne. p. sicut nobis. Et si quis pdictoz
elaps tpe conserat non valet. extra de sup. ne. p. c.
fi. Et incipit curreri pdictu tps. nō a tpe vacatois
ha tpe scie vel noticie. de concep. pre. q. diuersitatē.
Et de dictis sex mēsib subtrahit tps suspensionis
et pegrinationis. Et requirit q̄ ppter suam culpā:
vel negligentia distulerit. Secū si. ppter impotētia
iuris vel facti. etia ex culpa contingēt nūl fuisse
negligens in petendo absolutionez. vt not. in. d.c.
q̄ diuersitatē. Et ob hoc dicit panor. ibi. q̄ ea que
puenunt nō immediate ex culpa. hex furore. seu
pena culpe. nō imputant. vt ibi. Et no. dictuz tex.*

pena culpe; nō imputant. vt ibi. Et no. dictu^t tex.
in hoc. nam sūa suspēsione fuit culpa immediata
bui^t impedimentū. nō aut culpa p̄cedens. Illa vō q̄
p̄ueniunt immediate ex culpa imputant culposo
Et panor. ibi dat exemplū de impedimento iūr. vt
in suspēsione. De impedimento vō facti. exēplifica
de tpe. quo stetit in curia. p̄ absolu^t. tpe reuer
sionis. Secus dic qnō tps eset p̄ficiū. nō in odium
negligēt. h̄ in saūo alterius. Itūd eū tps cur
rit impeditor. t etiā ignorāti. vt l. genero. ff. de his
q̄ no. inf. Et si talia essent officia seu administra
tiones quo^t collatio prineret ad regulares. et ipsi
negligerēt. dycelani supplerē debēt. nō obstante
si ipsi regulares fuerint exempti. vt in de. q̄ regu
lares. de sup. ne. pre. Poror si fuisset ecclēsia cathe
dralis; vel etiā regularis habebūt electores solum
tres mēses. l. quos si inīto impedimento cessante ele
ctio nō fuerint celebata; eligendī p̄tās ad p̄imū
superiorē denoluit. de elec. ne. p̄ defectu. Et intelli
ge cu^t alijs conditionib^t nunc supradictis. Et no.
pro declaratōne predictorum panor. in. d.c. nulla.
q̄ ista deuolutio que sit de ep̄o ad capituluz debet
restrīngi ad beneficia que p̄inēt ad ep̄iscopū iure
ap̄ro. In beneficiis autē deuolutis ad ep̄m. p̄ter
negligētia vel delicti inferioris plati. nō fit deu
lutio ad capitulum sed ad p̄imū superiorē. quia

¶ q̄ s̄c̄ f̄m̄pl̄ns
iurisdictioꝝ ut r̄g.
nos̄ de c̄lūs̄ cl̄v̄z̄. b̄n p̄t arq̄ ex r̄s̄t̄nd̄. Et d̄
d̄ct̄ potuſ c̄ iurisdictioꝝ q̄ ord̄ ep̄at Nā p̄ḡ r̄f̄r̄z̄ 2 ad
si nō sit ſac̄dos. ut 13. 2. d̄ct. 7 pan. 1 d̄. c. a. m̄ d̄c̄ib. q̄z iſſud̄ iu
7 apos̄coꝝ p̄m̄z̄ p̄b̄l̄z̄. Et h̄ pan. 2. d̄. c. Aduſ. Ad q̄
r̄o ſiſt̄at l̄ t̄n̄ t̄ḡ d̄ 13. iuſoꝝ m̄roꝝ h̄om̄ noꝝ p̄iſſat Ut r̄. 1. d̄
l̄m̄. reſt̄im̄t̄or̄ z̄ ſit iurisdictioꝝ. l̄ d̄iḡt̄at̄. p̄al. l̄ ord̄in̄
z̄ ſt̄r̄v̄t̄ l̄ d̄iḡt̄at̄ ep̄at. t̄r̄ ſc̄d̄z̄ 7 t̄r̄z̄ r̄cluſioꝝ talioꝝ
p̄ alioꝝ iſſoꝝ. 7 ſi nō ſolū abb̄at̄ poſſet b̄nd̄r̄ talioꝝ
abſurdū. 7 r̄t̄ oꝝz̄ ſuſt̄nd̄z̄. nullib̄ e. a. d̄it̄ e. q̄ iſſoꝝ
d̄ir̄ q̄ ſunt ord̄ib̄ ep̄alib̄ t̄r̄ ſp̄m̄ r̄cluſioꝝ. n̄ p̄ abb̄at̄. 6.
abb̄at̄ m̄duꝝ noꝝ poſſit b̄nd̄r̄ talioꝝ 7 r̄p̄alioꝝ. Sz et̄ n̄ v̄iſt̄
7 r̄t̄ ſuſt̄nd̄. q̄z ſal̄t̄ b̄nd̄r̄ v̄iſt̄ 7 alia paſam̄
metuſ. 12. d̄iariuſ. q̄o Dubio. Sz d̄iariuſ p̄t̄ iuſta notat̄
ord̄ib̄ ep̄at. Idem 13. pa. 1. r̄. aqua. de r̄d̄e. v̄r̄le. v̄b̄ p̄t̄ 4
delegariſ. alioſ ſic. 1. p̄ 4. iſſoꝝ 7 q̄z p̄t̄ ſuſt̄nd̄ ſuſt̄nd̄

in istis denolutionibz. nō est tanta cōmūniō inter
episcopū et capituluz sicut in spectantibz iure po-
plic. Ita notanter dicunt doct. in c. vñico. ne se-
va. li. vij. z. in. c. q̄. q̄. de elec. li. vij.

Qui habet beneficium cum cura: si recipiat secundum iterum cum cura. ipso iure vacat primus. de pben. de multa. hec regula fallit in multis casibus. Namque quando adipiscitur secundum cum cura per viam annexionis. ut quia curatus est annexus. Sed non curato quod acceptavit. ut in c. super eo. de pben. lib. vi. Secundo fallit. ubi prelatus de bonis propriis expendisset pro utilitate primi beneficii curati. quia tunc acceptatio secundum non incurrit pena. d. decre. sed retinet premium donec sit sibi satisfactus de expensis. fin. Jo. de ligna. d. an. et. d. ab. per ter. q. cunctis. xii. q. iii. Et ex hoc dicit. d. ab. posse colligi notabile dicta. Quid si clericus mortuus sine testamento. heres potest repetere et pensas quas clericus fecit in beneficio. Sed tu pro hoc allega tex. in l. que omnia. ff. de pecun. et glo. in l. si non sorti. f. si centu. ff. de codi. inde. que dicit q. scripto. potest retinere quaternos: donec sibi satisfactus sit pro labore sue scripture. Sed ego dico q. poterit vti ista retentione si expendit pro utilitate ecclesie. licet res casu non haberent bonum effectum. ut quia expendit de suo. proprio pro reparanda domo ecclesie et casu domini postea fuit cobusta. qd ad hoc ut platus possit repetere sufficit qd sit utiliter cepitu. Ita notabiliter concludit Jo. an. in. c. ex parte. de consti. Tercio fallit. ubi acceptaret secundum beneficium calore iracundie. quia tunc non vacat primum. fin. Jo. de lig. d. an. et. d. ab. s. facit gl. notabilis. in. c. ex literis. de duor. que dicit q. confessio facta calore iracundie non producit. Quarto fallit ubi acceptaret secundum curatum ad temporis. quia tunc non vacat primum. Exempli. dicit statutu. q. iustino episcopo archipbsbyter administraret iurisdictionem spiritualem eius donec fuerit creatus episcopu. Ita eleganter concludit. d. Pe. de anch. in. c. j. de consue. lib. vi. Quinto fallit. ubi conferat beneficium curatum habenti alia beneficia curata. non ostensia fidei dispensationis. quia tunc non valeret collatio ultimi. nec vacant beneficia priora. tex. est in. c. ordinarij. de of. or. li. vi. Quod intellige si acceptavit secundum beneficium tui. sed eius possessionem non fuit nactus. nam si possit nactus eam. vacaret priora. tex. est in. c. s. plur. de pben. Nec tamen hoc casu valeret collatio ultimi. Glo. est que ita intelligit hanc materiam in d. de. s. plures. Sexto fallit in casibus in quibus licet habere plura beneficia curata. de quibus est tex. c. dlo. in v. intitulata in. c. dudum. ii. de elec.

Sed an valeat p*ri*metudo. ut p*re*acceptatione se*cund*i beneficij curati non vace*t* primus. **D**an*in* quia non*ull* de*le* c*on* re*tenet* q*uod* consuetudo*tion* excusat. quia non excusat in delictis. p*ro* hoc bonus ter*min*. in*c*. i*de* consue*li*. vi*ii*. et in*c*. literas*de* conce*si*. p*ben*.

An autem habeat locum in episcopatibus, ut per ad
optionem secundi episcopatus ipso iure vacet prima
videtur quod sic quia eadem intimo modo ratio est in
episcopo quod in alio cum ipse sit magis alligatus ecclae
sie quam cetera causa requisisti de testa ergo cum magis

unda voluntati superioris. si resistit iusta forz tradita per misericordiam et ista exinde dividitur inter p. d. e. aq. Ex quoque iste inimicorum resistit iusto exercitio voluntatis. et ideo potest delegari ministris sancti spiritus quod est ordinatum. h. pa. ex. m. omnes clares. p. i. ita namque quod in benevolentia ratione non solum resistit iusta unda voluntati. si resistit iusta

Beneficiū.

F. XXVI.

delinqut, debet magis puniri. Et hanc partem
tener glo. xxi. q. i. c. relatio. Lôtrarii tenet Inno.
in. c. cuius nrifis de pce. pre. Et ipm sequit. d. An. di.
q. hec decre. nô bz locu in epatib. et siliter Jo. an.
z Imola in cle. gre. de re scriptis. et p hoc ter. Si
quis eps. viii. q. i. in ver. carebit. qd est verbu futu
ri tempis. Et sic denotat postmodu p sntiam. arg.
glo. in ver. in modet. in. c. q. cunq. de here. li. vi. De
haemâ vide. j. postulatio. in fi.

Querit etiam recipies sedm curatū pdat ipso iu-
re pannū curari, quo fuerat spoliatus? Et dico qy
sic, qz s'pdit pñm qd pacifice possidebat; mltio for-
tius illud quo est spolia? Et hoc tenet glo. in ve-
renuciare. in d. de. grē. Pro hoc facit qd notat. d.
An. 7 Jo. delig. in c. cum teneamur. de pben. vbi
dicit. q imptrās tenet facere mentōm bñficiū q
fuerat spoliat? Subdit tñ. d. an. q poterit iste pe-
tere fruct' primu bñficiū; quos. o. recipit spoliator yl-
qz ad tps acceptatōis fecidi bñficiū. et allegat spe-
culatōrem ad hoc.

¶ Quid aut̄ ecōtra. An spoliās iniuste quē bene-
ficio suo curato pdat ipo iure primū curatis qd̄ li-
cite et pacifice possidebat. Dic q̄ sic. tex. in. c. euz q̄
de p̄ben. li. vi. Itz̄ hec decre. locuz h̄z in proratib⁹
curatis; quib⁹ p̄ficiunt religiosi. et est tex. cū singu-
la de p̄ben. li. vi. in. mo idem seruare etia si nō esset
prioratus curatus. vt dicit tex. in. d. cle. quia regu-
lares.

¶ Quero elegantius, utrum habens beneficium non curatim; requirens tam et residentiam ex statuto vel prout est. si accepte sedem silere vel curatur ipso iure perdat prium: Inno. in c. fi. de cle. no re. dicit. quod aut statutum requirit residentiam temporalem tamen vel perpetuam, sed obligat tamen ad perditionem fructuum non residentem. Et tunc per secum ad adoptionem non perdet prium ipso iure. Aut requirit residentiam perpetuam et obligat non residentem ad perditionem beneficij, et tunc ipso iure per acceptancem secundi perdit prium: hoc tenet glo. in dicta cle. gratie. Idem fide. Contrarium eius quod tenet Inno. in ultimo membro. tenet Jo. an. in addi. Speculi. in ti. de cleri. non resi. dicens quod etiam si statutum requirat residentiam quod ad finem priuationis per acceptancem secundi non erit ipso iure priuatus primo. Et sic reprobatur dictum Inno. Et hanc opiniatur sequitur. d. car. et Pe. de an. t. d. ab. in. d. c. fi. Monetur quia dictum c. de multa est correctiorum et loquitur in ecclesia curata. Sed. d. an. in. d. c. fi. dicit quod est consideranda forma priuationis quia aut propter non residentiam: statutum imponit penam priuationis ipso iure, et tunc habebit locum ista decre. ex quo statutum requirebat ita strictam residentiam. Et ita intelligitur opinio Inno. Aut statutum non requirit ita strictam residentiam quia non residentem non priuat ipso iure. Et tunc habet locum opinio Jo. An. Vide plenissime per do. ab. in. c. extirpande. de preben.

Item queror: an ista decre. habeat locum in pre-
bendis: **Vin.** z.d.an. concludunt q̄ nō. quia nō
est ad eam ratio in prebēdis: que est in curatis. q̄d
ta plo. **Ex** art. 3. **3. 3.**

est verum nisi adipisceretur secundam prebenda
in eadem ecclesia, quia tunc ipso iure vacaret pri-
ma, tex. est in c. literas de conce. pre. etiam si ace-
ptaret secundam iure annexionis, ut est tex. singu-
laris. in cle. fi. de pben.

Quinq^{ue} casus sūt in quibus quis potest absq^{ue} dispensatōne: duas vel plures eccl^{esi}as seu p̄bendas habere. **P**rimus est quando eccl^{esi}e sunt ita tenues q^{uod} neutra sufficeret ad sustentatione^m. x. q. iii. vniō. ex d^r. do. quis mōasteriū. **S**ecundūs ēsī vna pender ex altera. extra de etā. et quali. ēsī te. **T**ertiū est. apter raritatem clericorum. xxi. q. i. clericus. in fi quartus est si eccl^{esi}a est annexa dignitatē vel p̄bende. in quo casu: cum ipse tentatur in maiori eccl^{esi}a personaliter deseruire tenet iⁿ ipsa parochiali habere idoneū et ppetū vicarium; qui p̄gruen^te habeat de puentib^{us} ipsius eccl^{esi}e portionē. extra de p̄ben. extirpande. quintus ēsī hz vnam intitulatam. et alia p̄mendata. xxi. q. i. q^{uod} plures. **S**z talis p̄menda de eccl^{esi}a parochiali nō p̄t fieri: nisi ei q^{uod} ait. xxi. annum. et qui sit sacerdos. et etiā tali nō p̄t p̄mitti nisi vna: et p̄ evidentⁱ utilitate: vel necessitate. et non durat nisi p̄ menses sex. extra de elec. nemo. li. vi.

Quicunqz recipit dignitatem. vel psonatu: seu officium; vel bunificiū cui cura animaz sit annexa. si autem obtinebat sile: cum sit panaru primo postque possestionē habitus de scdō vel du eū stetit quod munu habe
ret. tenet absque morsa dimittere in manu ordinarij
in cuius epatu hoc fuerit. Alioquin etiam omnes
tales: scdō ipso iure sunt priuati. Et non solum ad
sacros ordines. hu etiā ad quocunqz aliud bunificiū
sunt inhabiles. Et omnia talia bunifica vacatura: se
di aplicerieruant. tu si alii disponat de eis non va
let. hec Jo. papa. xxij. in extrauaganti que incipit
Excrebilis.

¶ Quo nō pdest dispensatio sup pluralitate bñfici
orū: Rū. nō pdest. qm̄ impetrās subticuit aliquo
q̄tumcūq; modicū beneficiū. Qm̄ etiam pcedit ut
quis duo bñficia curā animaz bñfia possit simul
bñre. intelligit de duob; primis bñficijs post pces-
sione. Item si mandat alicui puidere de beneficō
nob̄stante q̄ habeat aliud nō. ppter hoc dispe-
satū: ut ambo simul bñat. extra de pben. li. vi. c. nō
pōt. Item si papa motu. p̄prio alicui aliqd. bñficiū
obtinēti pferat aliud. nō habita mentio de pben.
non. ppter hoc in ualida estigra. dūmodo in līa ex-
primatur: q̄ motu. p̄prio papa concedit. Secus si
ad petitionem alterius gratiam facit. extra de p̄-
ben. si motu. li. vi.

Bisicū nō vacās nulli pmitti pōt. nec in gnā
li vt pmittēdo cū potuerit guidere. vel cuī facul-
tas se obtulerit; aut quavis forma vboꝝ. als. pmis-
siones p̄dicit; nec valēt; nec obligant. extra de co-
cel. p̄. detestanda.li.vj.

Quidam clericis debet per ordinatore tam
de necessariis q̄ de beneficio prouideri. Ita si ro-
mana ecclesia non confuerit cogere ordinatorem
ad prouidentem non constitutis in lacris extra de p-
ben. Episcopos. 7.c. cum fm. Ethnota hic q̄ si un-
quis eps. amittit etiaco eido. ut vice q̄ in sua di-

Beneficiū. q. z. iij.

cessi ordinatio[n]es teneat, et ipse promovuit ad sacros
ordines aliquem non habentem titulum. Ipse qui
ordinavit tenet ei necessaria p[ro]uidere; donec illi
per eum; vel per alium de beneficio sit pulsus. Si
eius si ei consilium ordinare certas personas inter quas
sunt aliquis sine titulo, nam in hoc casu: episcopos
qui commisit tenet taliter ordinato. Similiter et
ipse tenet taliter ordinato quodammodo committit alicui
ut possit a quodammodo voluerit ep[iscop]o ad sacros ordines promo-
nari, hec extra de p[ro]beni, si ep[iscop]s. li. vij.

Capitulū sedē vacante nō pōt p̄ferre ea benefia quae ad collatōnem ep̄i pertinēt. sed bene potest admittere p̄sentatos a p̄sonis. t̄ eos instituere ī beneficiis: in quibus fuerūt presentati. licet ad ep̄im si vineret pertinuisse. extra de isti. et si capitulū. li. vi. Potest etiam caplī ep̄o defuncto vel a beneficiis collatōne suspensiō cōserere p̄ebendas: quae ad ep̄im et caplī p̄mūniter pertinēt. etiā si ep̄s in terēte habeat in collatōne talī tamq̄ prelatū. Et idem potest ep̄s si caplī sit suspensus. vel singu lariter omnes sint excommunicati. Sed si collatō beneficiorū pertinet ad ep̄im cum p̄silio caplī v̄l ḡsensu: defuncto ep̄o vel suspensiō: non pōt caplī se intromittere: nisi ep̄s suspensus fuerit in mora. de petenda relaxatōne suspensionis. vbi autē de speciali p̄stitudine beneficiorū collatio ad aliquę cum p̄silio ep̄i p̄tinēt. sublato ep̄o de medio: cuj̄ p̄silium nequeat peti. nō est collatio differenda. Si mulier etiam si ep̄s ageret in remotis: ita q̄ nō pos sit eius p̄esentia in breui haberi. extra ne le. vāc. si ad ep̄m. li. vi.

CBeneficia et omnes dignitates; vel personae
vacantia in curia romana non possunt perferri nisi per
papam. Similiter et curialium; seu accedentium et
reducentium de curia; si decadant in locis viciniis
curie ad duas dietas legales; omnia hec ad papam
pertinet; nisi quod post mensem possunt ea conferri
et illi ad quos pertinent per seipso tamen; vel ipsi
agentibus in remotis per huc vicarios generales
quibus illud commissum sit in eorum dioecibus ex
istentes; vel nulli essent parochiales ecclesie et vacan-
tent vacante sede apostolica aut etiam sive vacauerint
ante; et papa priusquam conseruat defunctus esset; hec
omnia probantur extra de preben. licet; et c. statutum
et c. disti. et c. si applica e. s. li. vi.

Si per episcopum cōferatur beneficium aliqui
absenti: licet nō fiat suum donec cōsentiat. tamen
episcopus nō poterit interim cōferre alteri: donec
iste recusat. nec valerer collatio. Secus si episcop⁹
notificata ipsa collatōne. aliquem terminum com-
petentem assignet p̄sentendi: tille nō p̄sentent. i-
term̄ num. pot etiam p̄sentire quādociq; dūm⁹
pauli⁹ beneficium ipsum alteri p̄ferat. extra de-
pen-si tibi absit. li. vi.

CSi pauper clericus cui mandabat puideri de
biscio; iuxta ei meritā qui nulluz hēbat; postea ē
affectus nō teneat ei amplius ep̄s puidere. extra
de p̄ben. si paup. li. vi.

Beneficiuz. iij. Quo ad fructum
beneficiorum.

Fructus tempe vacatōnis debent in utilitate ecclie expendi. vel futuris successoribus fideliter regnari. als in cathedralibus ecclieis et in regularibus et collegiatis. si fiat p̄tra per capla; cōuenientia collegia vel singulares psonas. Ipsi p̄trahentes sunt suspensi ab officio et b̄ficio quousque plene restituerint quicqđ ob bonis p̄ceperint a platis mortuis dimissis; vel vacatōnis tempe obniventibus. nō ob pr̄iulegijs; vel p̄suetudinib⁹ extra de elect. qđ sepe. li. vi. Item similis prohibito sit generaliter de omnib⁹ ecclieis ne bona eaz occupet a prelatis quibus subsuntur; seu ad quorū custodiām pertinēt nisi de spāli pr̄iulegio; vel p̄suetudine p̄scripta; vel alia rōnabili causa. als ep̄i et supiores sunt suspenſi ab ingressu ecclie. et alij ab officijs et beneficijs donec satissicerint. extra de offi. or. prelenti. li. vi.

Gaudium enim de peccatis fructibus huiusmodi in
ab initio cessere posuit. non ecclesiis vel dignitatibus
sunt casse tunc extra de rescrip. c. si. li. vi.

Frustris iam ceperit: planum est q[uod] alienari p[otest] vide s[ed]. alienatio. h[ab]et fructu[m] qui debet recipi p[otest] lo-
cari etia[m] si essent decime. et alia extra loca. vetra.
Si hec locatō nō extendit ultra t[er]ras vite locantur
q[uod] clerici? in būffice: s[ed] fructuario sp[eci]al. r[ati]o. q[uod] vi-
llud. De hoc vide i[n] clementia quarto.

Lanonicz & alij beneficiarij clericz. qui dñinis officijs nō intercessis nō p̄st p̄cipere quotidianas distributōnes. nec valēt p̄suetudo in eccliarium. al's nō faciūt eas suas. & tenen̄ ad restitutiōez. nisi ex eis et eos infirmitas vel iusta & ratōnabilis comp̄lis necessitas: aut euīdēs ecclie vltitas. extra deinde. nō re. c. i. li. vi. intellige tñ de infirmitate q̄ ē cap̄ter quā nō interest dñinis. al's seens. vt p̄etiaz si nō fuisset infirm' nō interfueret dñinis. tñ p̄tū nō bēbit distributōnes f'm ge. in d. c. l.

Beneficium. iij. Qui iuste te-
psequit beneficium aut dignitatem ut sit
Ray. cum non intret p ostum est fur z
latro. nec habet viam salutis nisi resignatio. vel si
est dispensabile petat dispensationem ab eo qdpt.
z in vtroq; casu agat priam de amissio.

Dicit aliquis male possidet beneficium vel dignitatem. Utrum subdit teneat obedire ei vel debito-
res reddere. Dicendum quod in foro iudicali multiplex
est res judicata in foro conscientie: si quis fecerat quod possessor
ecclie vel dignitatis non sit verius platus, certe non te-
netur ei obedire, nec soluere quod dignitati vel ecclie
debet, non soluendo liberatur, extra de iure, ea te, et de
sen, ex inquisicione.

Cumq; aut male possidens absoluta iugan-
tes; De hoc vide singlr. i. Professio. iij. in fi.

Bigamia fm. R. in iiiij. di. xvij.
ar. iij. q. j. miltis modie
pratribitur. Primo qm̄ qs diuersis tem-
pibz plesltimas vrcres, et cogit am-
bas et bigamia, prie dca. Scdo qm̄ diuersis tpi-
habet plures; vnam de iure; alteras de facto, et co-
gnoscit ambas. Tercio cu sūl; hzplures; vnam de
iure; alteram de facto et cognoscit ambas. Quar-
to quādo pratribit cum vidua ab altero manu co-

Bigamia Fo. XXVIII.

gnita: et ea cognovit. Quinto qm̄ ſbit. et matrimoniuſ cōſumat cuſ corrupta ab alio: ſiue hoc ſciat ille q̄ trahit: ſiue nō. Serto qm̄ p̄x̄ vrox̄ cognoscit poſtq̄ ab alio eft cognita. Ðes hū modi eſbi p̄t. et ð biga. ſup eo. in gl. Itē ſeptimo ille eft irregulaſ q̄ poſt ſolēnē votū p̄tinentie: contrahit mrimo niū de facto: ſiue cuſ vidua: ſiue cuſ virgine: cuſ d̄ iure nō poſſit d. c. ſup eo. in glo. t. c. nup. t. c. fi. e. ti. t. xvij. q. i. quoquer. Et talis nō eft irregularis. ppter defectū ſignificatiōiſ i ſac̄ro. cuſ ibi ſac̄rū nō ſit. q̄ ſi ſtatutū ē: eo q̄ ð talē p̄ſumē d̄ incōtinētia. t ve ſac̄rū ordinis habeat in maiori reuerentia. hoc idē tener panor. i. c. ð diacono. t. c. ſe. extra q̄ cle. v̄l. vo. v̄bi dicit q̄ p̄ſtitur i ſac̄ris. matrimoniuſ p̄tra bens efficitur irregularis. adeo ut neq; in ſucept̄ administrare poſſit. nec ad maiores ordines iſuſpiendos admitti. Et in iſis ſex caſib; vltimis. ēbi

bigamia interpretatione dicta.

Can autē cuſ iſto clericuſ poſſit diſpenſari? Dic q̄ aut iſte clericuſ iſcidit in bigamiam: vt q̄ de iure aut de facto contrahit cuſ duabus: vel cuſ una corrupta. et cuſ tali episcopus nō diſpeſiat. vt in. c. nup. et c. iij. de biga. Aut contrahit cuſ omnia virgine: tunc ſi eft penitēt. eph̄ p̄t diſpeſare: vt in. c. ſane. d. cle. cōin. Et p̄clude q̄ trahēt matrimoniuſ in ſac̄ris ſiue cuſ corrupta: ſiue cuſ virgine p̄dit executionem omnīuſ ordinū. t de hoc eft ter. in. c. ex ſlav. q̄ cle. vo. Iz qdā reſtringat ad contrahentes cuſ corrupta. t male. Idē die de contrahente poſt p̄fessione: faſta in religiōe vt dictū eft. Et p̄dicta p̄tio v̄a. etiā ſi nō cognoscet eā. q̄. d. c. et ſlav. ſolū facit mētiōne de p̄fente. t nibil dicit de copula carnali.

Cui virginem deflorauit: et poſtea eā vrox̄ diuit. p̄moueri p̄t. q̄ nō diuit carnes ſuā in duas nec illa in duos. c. c. e. debitu. xxv. di. acutius. Mō ob. ca. qual. rrx. q. v. ibi. virgo caſta et desponsata in virginitate t̄c. quia deb̄t eſſe virgo. i. nō ab alio cognita.

Cuidiſ ſi credit trahere cuſ virgine t inueſt corrup̄t: Rū. nō p̄t. p̄moueri. xxvij. q. v. ille.

Cuidiſ ſi habuit vrox̄ nec cognouit: t poſtea diuit alia virgine. et cognofit: vel ecōuerſio p̄imā cognoscit et nō ſedam: ſc. nō repellit a p̄motōne et co. debitu. Idē dicas ſi aliaq; ducat in vrox̄ mulierē ab altero deſpōſatam t traductā: tū nō cognitam. hec habent in. d. c. debitu.

Cuidiſ ſi maritus accuſat vrox̄ de adulterio et pēdente accuſatione vir ad p̄ceptuſ ecclie reddit debitu vrox̄: Rū. fm. Tho. t Mo. t Ray. irregularis celeſtā irregularitas ſepe ſbit ſolo facto.

Sed querit: an p̄ baptismū tollat irregularitas Rū. Alſeti. li. iij. ti. iij. fm. Jo. di. xxvi. deinde. q̄ ſi irregularitas p̄ueniat et defectu ſacri. nō tollit p̄ baptismū. vñ bigamus aī baptismū nō p̄t p̄ baptismū p̄moueri. nec etiā corrupta aī baptismū ſuā p̄t poſt baptismū velari. q̄ virgo velata ſignificat ecclie triumphantē in qua non eft macula neq; ruga. Si v̄o. p̄ueniat ex delicto. tollit p̄ baptismū. vñ ſi quis aī baptismū mille hoies occidiſſet. poſt baptismū p̄moueri poſſet. Exemplum de Paulo. Si aut̄. p̄ueniat ex iſtitutione ecclie non tollit p̄

baptismū. vñ iñdex: executor: teſt: aduocatus: iñ caſa ſanguis: nō p̄t poſt baptismū ordiari: hec Jo. S; H̄o. t Hug. dicunt q̄ baptismū et tollit hac irregularitatē: q̄ nō d̄z eſſe m̄tioris p̄ditionis peccator q̄ nō peccas. fm tamen aliq; theo. nulla irregularitas tollit p̄ baptismū. Per baptismū em̄ ſolū tollitur peccata: t ea q̄ ſequunt ex ip̄is ſb rōne q̄ peccata ſunt: irregularitas aut̄ nō eſt p̄ctū: q̄ qñq; non ſequit er peccato: hec ope merito: vt patet de illo q̄ occidit zelo iuſtice. fm aut̄ Sc̄o. per baptismū tollit irregularitas homicidij cuiuscuq;. nō aut̄ bigamie. Ratio diuertiſtatis eft iſtitutio ecclie hoc volentis. Et hoc nō ſunt rōne. l. q̄ ho- mida nō eft ad ordines habiliſ: niſi ppter horrorem ſanguinis q̄ qdē tollit in baptiſmo: q̄ ſuppo- nitur q̄ ſit factus agnus ð lupo. Sed in bigamo nō tollit defectus lignificationis. ppter que eft ad ordines inhabiliſ. Et cuſ p̄ baptismū tollant p̄tā t̄c. Ideo cuſ infamia ſequat ex p̄ctō. lub rōne pec- cati. tollit p̄ baptismū. Si tñ aliaq; aī baptismū cōmifſet aliaq; maleſiciū. ſi poſtea baptizeſ: iñder poſſet ei punire. q̄ p̄ baptismū tollit pena qua q̄ ſe- erat obligatus deo. nō aut̄ illa qua eft obligat̄ bo- minū. S; l. t q̄ ante baptismū dimiſit vrox̄ ppter fornicationē: p̄ oſtea accepit eā. irregularis eft.

Quare aut̄ magis ledat incontinentia mulieris q̄ viri. Ð missis reſpoſionib; glo. in. d. c. nup. que reprobaſ a Ri. diſcendū eft fm eu. q̄ motus nō de- ſtinguit fm ſpeciem p̄ cōpatiōnem ad terminum a quo. ſed ad que. vnde ſolumatio matrimonij: in q̄m̄ eft cuſ nō prius corrupta: q̄uis ſit ab illo q̄ p̄ ſuus carnem ſuaz dimiſit p̄ fornicationem: cum alia. nō ſic deficit ab integratit ſignificationis vniuſ cōjunctionis inter xp̄m. et eccliam: ſicut cōſumatio matrimonij que eft a viro non prius corrupto cum muliere corrupta ab alio. Similiter dico: q̄ ſi mulier eft ordinis ſuceptua: irregularis fieret p̄ cōſumptionem matrimonij: cuſ viro prius corrupto cuſ alia. nō aut̄ p̄ cōſumptione matrimonij cum viro nō prius corrupto. q̄uis ip̄a prius fuſſet ab alio p̄ fornicationē corrupta.

Vix cuſ bigamia poſſit diſpeſari? Rū. fm. Ri. q̄ q̄uis nō poſſit papa diſpeſare ſuā ius nature: nec ſuā diuinuz. tñ q̄ eft ſucessor petri qui p̄inceps fuit apſtolor. equaliter habet p̄tatem: p̄tati petri. Immo eadē: tñ inferior nō poſſit obligare ſupio- rē: nec par parem: papa de plenitudine p̄tatis p̄ cōtra ſtatuta apſtolorum quorumlibet diſpenſa- re: ſi tñ v̄z non habeant ex iure nature: vel diu- no. Ixxij. di. p̄b p̄ter. Cum ergo bigamum nō or- dinare. apſtolicā ſit p̄ceptum: cum bigamia pa- pa diſpenſare p̄t: tñ q̄ net decet hoc fac fieri ppter reuerentiam apſtolorum. Ideo cum biga- mis papa non diſpenſat: niſi exigente neceſſitate xvj. di. lector: in glo. v̄bi Lucius diſpenſauit cuſ Panormitanō archiepiscopo: qui fuit bigamus.

Bigamia iure communi nudati ſunt omni p̄i- ulegio clericali. et addiſi ſoto ſeculari. noua obſta- te conſuetudine. et eis ſub pena excommunicatiōis inhibiti eft deferre tonsurā: vel hinc clericalez. eē eo. altercatōis. li. vi. Glo. ibi dicit hoc intelligendū e ij.

Calix

De his q̄ facti s̄e bigamī s̄e s̄ue interpretatī ī mino-
ribus. Secus in maiorib⁹. Et fīm ge. ibi. ille tex. lo-
quī d̄ bigamis laicis. nō aut̄ monachis. nam isti
gaudēt paulegio clericali. Mō ob. tex. lxxviii. di.
q̄s q̄r. vbi d̄ bigamis esse nuditū oī p̄ualegio cle-
ricali. et laicā solā h̄re cōmūnūō. Et sic v̄ q̄ biga-
mus nō possit esse monachus. R. Jo. an. in regu-
la delicti. in mer. q̄ erit laicus p̄fessus; q̄d esse p̄t
et ex eo. de elec. li. vi.

Calix nō debet esse de-
ere: aut auricalco: aut cupro: aut plūbo.
q̄ p̄ter eruginē ista vomitu p̄ccant:
nec d̄ ligno: p̄ter poros. ne sub int̄ret sanguis. nec
de vitro. p̄ter fragilitatē: nec de lapide: p̄ter eius
ineptitudinē. de p̄te. di. i. vasa. t. c. t calix. vbi d̄ q̄
t̄ calix q̄ patena dñt ē de auro: v̄l argēto: v̄l stan-
no. Et q̄ de his tñ tribo mētōne facit: oīm aliam
materiā. p̄bibē v̄l. Iz astēn. li. iii. d̄ mente Rōd. di-
cat q̄ sub stanno intelligit plūbu. Et no. fīm Pe.
d̄ pal. q̄ si calix argēteus coīsceratus postea deame-
tur indiget coīscratōe. q̄ sceratio sit in sufficie.
Nota tñ q̄ si calix deaurat̄ p̄scerat̄: Iz t̄ ostmodū
depdat̄ aux. nō. p̄ter hoc v̄l dēnuō cōt̄ ei andus:
nec est sile in eo: sicut in piete ecclēsie q̄ decurstat̄
indiget recōscratōe: nā in positiōe auri. q̄d ita sh-
tiliter ponit. nō v̄l q̄ sit ita sceratio in sufficie ipi-
us: q̄n remaneat in argēto. Et ita fuit p̄uetudo.
Larcen. vide s. accusatus. t. i. incaceratus.

Casus fortuitus. Quid sit?
Dic fīm pano. p̄ glo. in. c. vñico. de co.
q̄ est inopinate rei cōuentus q̄ p̄uideri n̄
p̄t. Vbi d̄ diligētissimus p̄uidisset. non est casus
fortuitus. Dōnus tua minabat
ruina. domus coruit t̄ interfecit equū tibi cōmo-
datū. certe nō p̄t dici casus fortuitus. q̄ diligētis-
simus repasset domū: vel ibi nō habitasset. Si aut̄
domus nō minabatur ruina: sed impetu tempe-
statis valide coruit. nō ēnbi iputadū. Et ista faci-
unt ad. q̄. Nūq̄d furtū cōp̄utēt inter casus fortui-
tos. Glo. iurū cūlis reperiuntur contrarie. Sz cō-
munit̄ tenet. q̄ aut p̄ violētām fuit tib̄ res in-
tracta. et est casus fortuitus. Intellige q̄n non sui-
stū in aliqua culpa. puta. q̄ non tran̄ibas q̄ loca pi-
culosa. Si autē cōmūtit furtū clandes̄tine. Et tuc-
si ab ea p̄sona a qua etiā diligētissimus non p̄ca-
usset. puta ab uxore: vel filio. et est casus fortuitus.
Secus si ab ea p̄sona a qua diligētissimus pre-
causset. puta. a viu famulo: vt in. l. q̄ fortuitus. L. d̄
pig. act.

Ctrū ex pacto veniat casus fortuitus. Glo. vbi s̄
dicit. q̄ in cōtractu nō tenetur quis ex generali pa-
cto. Sed oīz q̄ casus fortuitus specialiter numerent
Sz. accusatus in. l. sed t̄ līq̄s. S. quēlitum. ff. si quis
eau. quem sequit̄. Jo. an. dicit. q̄ aut nullus casus
fortuitus fuit expressus. et nō valet generalis obli-
gatio. ne q̄s sub inuolūtione verbor̄ renūciaret ei
iuri: cui non esset in specie renūciatōns. Et hec
op̄i. placet Pano. Si v̄o aliqui casus fortuiti fue-
runt specialiter enumērgti. et secuta fuit clausula ge-

neralis. puta. t̄ de omnibus alijs. tunc tenet etiā
in non expressis. optime ad hoc facit tex. in. c. q̄ ad
agendū de p̄cu. li. vi. Bar. tñ in. d. S. quēlitum vi
detur velle. q̄ sub illa clausula generali veniūt ca-
sus consimiles exp̄ssis. non autem maiores. quod
satis placet Pano. quia in odiosis clausula gene-
ralis non comprehendit maiora expressis ut ē tex.
notabilis in cle. non potest. de p̄cur. Secus de nō
odiosis. vt in constitutione p̄curatoris. in qua ex-
pressis aliquib⁹ requirentib⁹ spāle mandatū: t̄ sub
iecta clausula generali veniūt maiores casus exp̄s-
sis. vt notat Inno. in. c. sedes. de rescriptis.

Can aut̄ renūciatio generalis firmetur iuramē-
to vel saltēt iuramentū sit obligatorū: Jo. an. di-
cit. q̄ nō. quia renūciatio generalis nō valet ex de-
fectu consensu. q̄ nō v̄l: q̄ ille consenserit de casi
bus nō exp̄ssis. Sic iuramentū nō obligat ultra
consensū. facit. c. pe. t. c. quintā uallis. de iure iuris.
et est notable dictū. Et credo q̄ in foro p̄nali: q̄s
obligetur fīm suū cōsensū.

Lēssatio a diuinis. vide. i. interdictū ultimum.

Citatio. Litari p̄t q̄s ex cā i p̄ma-
citatōne. per terminū breuem t̄ pen-
torū. Sed nīl necessitas virgeat: non de-
bet quis moneri vel citari nīl tribus edictis: vel
vno p̄emptorio: q̄d cōtinere debet tātū t̄ps quantum
tria edicta: extra de dila. c. i. vbi de hoc in glo.
et tale p̄emptorū habet vim trine citationis: vt
in. l. tres denūciations. L. quō et q̄n iu.

Cubicunq; agitur ad penaz. incurram: t̄ iurā
erigunt trinā mōitionē: nunq̄ citatio etiā
p̄emptoria habet v̄l trine citationis fīm Joān.
an. in. c. ex tue. de cle. non re. Ratio quia in penali-
bus verba debent stricte intelligi et proprie. nō ēt
sice et large. vt in. c. in nostrā. de iniur.

Citatus non comparens etiā in primo termi-
no: debet condemnari in expēn. factis per adver-
sariorū. nec d̄ expectari vt sit p̄tumax in lēs t̄ ter-
cia citatiōe: vt vult Bar. in auf. q̄ semel. L. quō t̄
quando index.

Ctrūm citatio facta die feriata ad diem non fe-
riatām valeat: Rū. Pano. in. c. fi. de fer. fīm op̄i-
tionem Jo. cal. d. car. d. an. et Bar. in. l. i. S. mōni-
ciatio. ff. de no. oper. nūn. concludit. q̄ de iūl non
valet talis citatio p̄ l. dies festos. L. de fer. vbi di-
citur q̄ silere debet horida vor preconis: et Pa-
no. intelligit non solū in feriis introductis ad ho-
norem dei. sed etiā in alijs introductis in fanoē
hominiū. etiā idem putat in repēnitūs: nā im-
perato: mandat eas sub eadem veneratione obser-
uari qua solēnes. vt in. l. omnes. L. de fer. Et cō-
cludit Pano. q̄ nullus accusatorū trū p̄t fieri
die feriata. l. p̄ceptum de citando. executio p̄ce-
pti. l. actus citationis. t̄ processus qui fit vigore
citationis.

Ctrūm autē valeat citatio facta die non feri-
ata pro die feriata: Rū. Pano. vbi s̄. post cal. et
Spe. t̄ Jo. an. dicit. q̄ si ponit. v̄l. potest in q̄
libet die. i. festum comparere. Secus v̄l simplici-
ter citatur: vt simpliciter compareat tali die que ē